

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Analýza historických referencí v čínské situační komedii
JIA YOU ER-NÜ**

Analysis of Historical References in Chinese situation comedy JIA YOU ER-NÜ

Olomouc 2020, Michael Kozák

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Vicher

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze podklady (literaturu, projekty atd.) uvedené v seznamu práce.

Prohlašuji, že tištěná a elektronická verze práce se shodují.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

Datum:

Podpis

ANOTACE

Předmětem bakalářské práce je analýza historických referencí v prvních padesáti epizodách čínské situační komedie 家有儿女 (*Jiā yǒu érnǚ*; Doma s dětmi). Cílem práce je zmapovat frekvenci výskytu historických odkazů, důvod jejich užití v dialozích, typ historické reference objevující se v seriálové replice a také určit, ze kterého období čínských dějin byly reference nejčastěji čerpány.

Odkazy zahrnují zmínky historických idiomů, historických postav, a v některých případech i jejich díla, citáty. Jedná se o historické odkazy referující k dobám dřívějším a zasahujícím až do moderních dějin Číny. Většina odkazů se jednoznačně vztahuje k poměrně širokému období od dynastie Zhou (období Jar a podzimů), až do středověké Číny za vlády dynastie Song.

Klíčová slova: situační komedie; Jia you er-nü; Čína; historické reference; kultura; humor.

Počet stran: 72 (85 444 znaků).

ANOTATION

The subject of the bachelor's thesis is the analysis of historical references in first fifty episodes of the situational comedy 家有儿女 (*Jiā yǒu érnǚ*; Home with Kids). This work aims to map the frequency of historical references, the reason for their usage in dialogues, the type of historical reference appearing in sitcom's replicas, and also to determine from which period of Chinese history the references appeared the most.

Historical references include links to the various historical characters, their works, quotations, and idioms. These historical references date from the earliest to modern times, but most references were found in a relatively long period – from the Zhou Dynasty (Spring and Autumn period) to medieval China during the reign of the Song Dynasty.

Key words: situation comedy; Home with Kids; Jia you er-nü; China; historical references; culture; humour.

Poděkování

Děkuji Mgr. Ondřeji Vicherovi za obětavou pomoc a podnětné připomínky, které mi během práce poskytoval, a především za jeho trpělivost a ochotu.

Obsah

Ediční poznámka	6
Úvod	8
1 Metodologie práce	9
2 Situační komedie	10
2.1 Herci a charaktery seriálu 家有儿女	10
3 Úvod do čínské historie	12
3.1 Období jar a podzimů 春秋时代 (772–481 př.n.l.)	12
3.2 Dynastie Qin 秦朝 (221-207 př. n. l.)	14
3.3 Dynastie Han 汉朝 206 (202) př. n. l. – 220 n. l.)	15
3.4 Tři říše 三国时代 (228–280)	15
3.5 Dynastie Tang 唐朝 (618–907)	16
3.6 Dynastie Song 宋朝 (960–1279)	17
3.7 Čína 20. století a Mao Zedong 毛泽东 (1893–1976)	17
4 Analýza epizod	19
4.1 Úvod k praktické části	19
4.2 Epizoda 2 – Lu You	19
4.3 Epizoda 6 – Zuo Zhuan, Lü Dongbin	23
4.4 Epizoda 14 – „Příběh o nakreslené place“	26
4.5 Epizoda 21 – Maoovi hrušky, Cao Caoovi švestky a „Příběh o nakreslené place“	31
4.6 Epizoda 23 – Meng Haoran	36
4.7 Epizoda 26 – Tři říše, První císař, Konfucius	39
4.8 Epizoda 32 – Kniha písní a Chen Sheng	45
4.9 Epizoda 34 – O válečném umění	49
4.10 Epizoda 46 – Han Xin, Wang Xiang a jeho příběh synovské oddanosti	53

4.11	Epizoda 47 – Lu You.....	59
4.12	Epizoda 49 –Su Shi a jeho koleno.....	61
5	Závěrečná analýza	65
6	Bibliografie.....	68

Ediční poznámka

Pro přepis čínských názvů a jmen byl užit mezinárodně uznávaný fonetický přepis pinyin 拼音. Všude, kde v práci v poznámce pod čarou není uvedeno jinak, se jedná výlučně o vlastní překlad z čínského jazyka.

Úvod

Situační komedie s názvem 家有儿女 *Jia you er-nü* („Doma s dětmi¹“), svého času v Číně ovládla televizory a stala se, se svými čtyřmi řadami a celkem 367 epizodami, jedním z nejsledovanějších čínských pořadů. Oblíbenost seriálu se postupně rozšířila za hranice země, a to do Japonska, Koreje, některých států jihovýchodní Asie, dokonce i do USA. (Liu & Deng, 2009, str. 7-8) Seriál se stal fenoménem mezi ostatními čínskými sitkomy, nejen díky svému humoru, ale hlavně díky autentičnosti seriálových charakterů a situacím, které zažívají.

Seriál se také stal užitečným výukovým materiálem čínského jazyka. Ve spolupráci s autory seriálu vznikla anglicko-čínská výuková učebnice nazvaná 家有儿女 *Home with kids*, která s pomocí samotných seriálových dialogů seznamuje s čínštinou středně pokročilé studenty, tj. studenty, kteří mají minimální jazykovou úroveň HSK 3. (ibid., str. 7-8)

家有儿女 nereflektuje soudobou politickou situaci, nicméně samotná rodina se třemi dětmi může být určitou narážkou na tehdejší politiku jednoho dítěte. Obsahuje zápletky týkající se obecných problémů čínské střední třídy. V zápletkách nalézáme nemálo kulturních a historických odkazů, které nás bez předchozí znalosti kontextu mohou uvést do rozpaků. Při sledování seriálu se proto nabízí otázka, zda je znalost historického a kulturního kontextu nezbytná pro porozumění ději. Na obecné rovině tato znalost potřebná není. Pokud chce ale divák proniknout do pravé podstaty seriálu a chápat jeho humor a vtipy tak, jako rodilý mluvčí – tzn. porozumět vtipům a hláškám obsahujícím historickou, či kulturní referenci, je jejich znalost na místě. Práce se zabývá výše zmíněnými historickými referencemi, především zjištěním důvodu jejich výskytu, ale také analyzuje frekvenci jejich výskytu.

---

¹ Další možné varianty překladu názvu 家有儿女 jsou: Rodina s dětmi, Děti a domov, Rodinka apod.

1 Metodologie práce

Pro práci bylo klíčové stanovit počet dílů seriálu, jejichž korpus by poskytl dostatek historických odkazů s výpovědní hodnotou. Počet analyzovaných dílů byl stanoven na prvních padesát epizod první řady seriálu. Každý díl má, bez úvodní a závěrečné znělky, délku cca 21 minut. Dohromady je tak časové rozpětí zkoumaného úseku cca 17 hodin a 30 minut. Celá seriálová řada čtyř sérií seriálu je dostupná online například na vysílací platformě Youtube.com. Zdarma ke sledování i stažení je seriál dostupný také na čínském webu Youku.com (优酷). Důležitým faktorem při porozumění seriálu byly čínské titulky a jazykově obtížnější pasáže vyžadovaly spolupráci se slovníkem. Mezi nejčastěji používané patřil slovník Xiandai hanyu cidian², internetový slovník Han dian³ a v neposlední řadě také mobilní aplikace Pleco⁴.

K pochopení účelu jednotlivých historických odkazů bylo nutné ponořit se do zkoumání odborné historicky zaměřené literatury a historických pramenů, stejně tak v některých případech pátrat v elektronických zdrojích. V práci je pro hlubší pochopení stručně popsáno dějinné období obklopující každou z historických referencí, stejně jako dostatečně výstižný popis konkrétní reference v kontextu seriálu. Pro záznam čínských jmen byl užit mezinárodně uznávaný fonetický přepis pinyin 拼音.

Všechny historické odkazy jsou v práci uvedeny v čínských znacích a následně doplněny o překlad. Pro pochopení smyslu odkazů je vždy ve formě scénáře přepsán celý seriálový dialog či monolog. Celé pasáže jsou doplněny o vlastní překlad do českého jazyka. V několika případech byl využit překlad vedoucího práce, Mgr. Ondřeje Vichera. Za každým dialogem následuje analýza konkrétní reference v dané sekvenci seriálu. V samotném závěru práce se nachází celková analýza a shrnutí všech referencí.

---

² Slovník moderní čínštiny, obsahující více než 15 000 samostatných slov a dalších 70 000 slov složených. Slova jsou doplněna o bohaté příkladové věty zachycující současnou čínštinu. (Xiandai hanyu cidian, 2017)

³ Handian je vzdělávací a informační web. Společnost handian, založená v roce 2004, je bezplatný online slovník čínských znaků, slov, frází, idiomů a dalších forem čínského jazyka. Handian má 5 dalších, dodatečných a pomocných webových stránek, včetně starodávných knih, poezie, kaligrafie a handian fórum. Obsahuje 93 898 čínských znaků, 361 998 slov, frází a 32 868 idiomů. Starověké knihy han dian obsahují celkem 38 529 kapitol 1055 klasických knih a 203 starověkých článků. (Handian)

⁴ Mobilní aplikace sdružující slovníky čínského jazyka s integrovaným anglicko-čínským slovníkem *Oxford Concise English & Chinese Dictionary* 2. a 3. edice. Aplikaci vytvořil roku 2000 Michael Love. (Pleco, 2020)

2 Situační komedie

První sitkom neboli situační komedie vznikl v 50. letech v USA, kde má dodnes obrovskou tradici. Jedná se o komediální formát televizního seriálu, který divákům představuje skupinu značně typizovaných postav. Postavy jsou konfrontovány s určitou situací, kterou následně řeší. Prostředí i situace jsou divákům navrženy na míru, aby se s osudy charakterů mohli ztotožnit. Vtipy vycházejí z běžných situací a vtipnými je činní především způsob jejich interpretace. Délka jedné epizody sitkomu je obvykle okolo půl hodiny. Situační komedie se často odehrávají v několika málo dekoracích. Mezi nejčastější patří domácnost a pracoviště. Dekorace jsou v tomto žánru až druhořadé a základem dobrého sitkomu je propracovaný dialog. Úspěšnost situační komedie se odvíjí od jasně definované koncepce, vynikajícího scénáře a stejně tak vynikajícího výběru hereckého obsazení. (Slunčík, 2010, str. 6-7) „Vůbec prvním sitkomem byl pořad jménem *I love Lucy* a prvním tématem byla rodina.“ (ibid., str. 8)

Situační komedie jsou typické pro své užití smíchu na pozadí seriálu, avšak smích zde není podmínkou. Smích diváka upozorňuje, že aktuálně probíhající dění je myšleno jako vtip. Smích má také psychologický efekt, neboť divák se nerad směje sám. Jedním z nejmarkantnějších rozdílů od ostatních seriálových žánrů je přítomnost živého publika, což platí pouze v případě některých seriálových komedií. Situační komedie se v neposlední řadě odlišuje i nižším rozpočtem, který vyplývá z nižšího počtu herců, a také nižších nákladů na speciální kamerovou techniku. (ibid., str. 7-9)

2.1 Herci a charaktery seriálu 家有儿女

Děj seriálu zachycuje životní příhody značně netradiční pětičlenné čínské rodiny. Oba rodiče jsou rozvedení a do vztahu přináší děti z předchozího manželství. Otec rodiny, Xia Donghai 夏东海 (do role byl obsazen Gao Yaolin 高亚麟) je režisérem dětských filmů. Z předchozího manželství má dvě děti. Dceru Xia Xue 夏雪 (jejíž představitelkou je herečka Yang Zi 杨紫) a syna Xia Yu 夏雨 (You Haoran 尤浩然). Otec několik let působil ve Spojených státech a o Xia Xue se po tu dobu v Číně starala její babička. Xia Donghaiův malý syn Xia Yu vyrůstal ve Spojených státech, a proto dost často nerozumí čínským kulturním odlišnostem. Xia Xue je pilná a pracovitá středoškolačka, která těžko snáší každou špatnou známku ve škole. Matka rodiny Liu Mei 刘美 (do její role byla obsazena Song Dandan 宋丹丹) je povoláním zdravotní sestra. Z předchozího manželství má

pubertálního syna jménem Liu Xing 刘星 (Zhang Yishan 张一山). Liu Xing je prototyp uličníka a spoustu epizod se točí právě okolo jeho lumpáren. (Home with kids, 2008)

Rodiče se rozchází ve svém přístupu k výchově dětí. Na základě těchto rozlišností vznikají některé zápletky seriálu. Xia Donghai, díky předchozímu pobytu ve Spojených státech je spíše liberálnějším rodičem. Liu Mei na druhou stranu upřednostňuje tradiční výchovu a je přísnou matkou, především vůči svému vlastnímu synovi Liu Xingovi.

Děj seriálu je situován do čínského hlavního města Peking, a odehrává se v několika málo prostorech. Především jde o byt v panelovém domě a jeho blízké okolí.

3 Úvod do čínské historie

O dlouhé a po všech stránkách bohaté historii čínských říší se dozvídáme především díky tradičním historickým záznamům a archeologickým nálezům. Nejstarší nálezy příslušníků rodu Homo, tedy člověka, na čínském území sahají do doby před přibližně 3 miliony lety. (Liščák, 2008, str. 10-11) Tradiční čínská chronologie se začíná datovat obdobím Tří dynastií doby bronzové. Jedná se o dynastie Xia 夏代 (2100–1600 př. n. l.), Shang 商代 (1600–1046 př. n. l.) a dynastii Zhou 西周 (1123-256 př. n. l.), přitom jen nejmladší dynastie Zhou⁵ je známá přímo z vlastních písemných záznamů. (ibid., str. 32-33)

Zmínky o dynastii Xia máme až ze spisů doby Zhou. Archeologické nálezy však ukazují, že prvním čínským státem nemusela být nutně Xia, ale například neolitická kultura Hongshan (asi 3600–2000 př. n. l.) v oblasti východního Vnitřního Mongolska a Liaoningu. Jádrem území dynastie Xia byla oblast mezi středním tokem Žluté řeky a středním tokem Dlouhé řeky. Dynastii tvořila aliance příbuzných kmenů Xia a vzdálených kmenů z východu, Yi. Vůdcovství se předávalo mezi příslušníky kmenů Xia a Yi, později však byli Yiové podrobeni a Xia získali vedoucí postavení. (ibid. str. 33-34)

První písemně doloženou dynastií, byla dynastie Shang. O její existenci víme nejen díky písemným pramenům, jejichž autory byli často sami příslušníci rodu Shang, ale i archeologickým nálezům. Z dob vlády dynastie pocházejí „nápisy na krunýřích a kostech“ 甲骨文 jiaguwen, byl odhalen rozsáhlý archiv, který dnes čítá kolem 200 000 kusů těchto nápisů. Říše vynikala dobrou vojenskou organizací a centralizací státu. (ibid, str. 36-37).

Níže uvádím stručný popis historických období, která přímo souvisí s celkem dvaceti historickými referencemi vyskytujícími se v prvních 50 epizodách první řady seriálu.

3.1 Období jar a podzimů 春秋时代 (772–481 př.n.l.)

Z této periody čínských dějin se v seriálu objevují čtyři odkazy: v epizodě 6 se nalézá citát z díla Zuoův komentář 左传 (*Zuo zhuan*); v epizodě 26 zmínka o Konfuciovi 孔子 (*Kong zi*) (551-479 př. n. l.); v epizodě 32 odkaz z Knihy písní 诗经 (*Shi jing*) a v epizodě 34 se

---

⁵ První tři dynastie se po určité dobu vyvíjely částečně paralelně a částečně se překrývaly. (Fairbank, 2010, str. 60)

objevuje citát ze strategického traktátu Mistra Suna 孙子 (Sun zi) (535–498 př. n. l.), *O válečném umění*⁶ 孙子兵法 (Sun zi bingfa).

Období jar a podzimů je stále považováno za dobu vlády dynastie Zhou 周朝 (1046–256 př. n. l.), avšak moc zhouských vládců byla značně oslabená a jednalo se pouze o formální vládu. Mocenské soupeření probíhalo mezi feudálními vládci států, kteří soupeřili o zhouské území a pozici hegemona⁷. Na pozici hegemona se postupně vystřídali vévodové států Qi 齐 (685-643), Song 宋 (643-637), Jin 晋 (636-628), Qin 秦 (628-621) a Chu (613-591). V pozdějším období se k bojům o nadvládu připojily polobarbarské státy Wu 吴 (506-496) a Yue 越 (496-465). K těmto obdobím se poutá postava výše zmiňovaného mistra Suna. Období jar a podzimů je první období v čínské historii, které bylo systematicky zaznamenáváno ve stejnojmenném spise, Letopisy jar a podzimů 春秋 (Chunqiu). Spis také určuje začátek a konec období, i když v některých případech se jako začátek období uvádí přestěhování hlavního města dynastie Zhou z Haojingu⁸ do východnějšího Wangchengu⁹ (tj. 770 př. n. l.). (Šlupski & Lomová, 2006, str. 22-23)

Kromě mocenského soupeření o pozici hegemona se období vyznamenalo rozvojem byrokracie a na konci období také vznikem filozofických škol, které šířily gramotnost a zároveň větší poptávku po vzdělání. Důležitými historickými prameny zachycující dobu Jar a podzimů jsou zmiňované Letopisy¹⁰, ale mimo jiné i nápisy na bronzích 金文 (jinwen). Za další podstatné dobové texty jsou také považovány Kniha proměn 易经 (Yi jing), Kniha dokumentů 尚书 / 书经 (Shu jing) a Kniha písní 诗经 (Shi jing). Všechna tato díla jsou spojována s Konfuciem, avšak neexistují přímé důkazy dokládající fakt, že se Konfucius na tvorbě knih přímo podílel. (ibid., str. 22-28)

---

⁶ Autorem nejstaršího českého překladu 孙子兵法 je Jaroslav Průšek, jehož překlad nese název *O umění válečném*. Novější překlad O. Krále nese zmiňovaný název, *O válečném umění*. (Král, 1995, str. 7-9)

⁷ Hegemon – držitel moci/nadvlády (ABZ.cz: slovník cizích slov)

⁸ Haojing, hlavní město dynastie Západní Zhou, také nazýván jako Zhongzhou, se nacházel poblíž dnešního Xi'anu.

⁹ Hlavní město dynastie Východní Zhou.

¹⁰ Dalším z důležitých děl je Zuoův komentář 左传 (Zuo zhuan). Jeden ze tří komentářů k Letopisům jar a podzimů. (Theobald, 2010)

3.2 Dynastie Qin 秦朝 (221-207 př. n. l.)

Dynastie Qin a První císař 秦始皇帝 (259-210 př. n. l.) je zmíněn v 26. epizodě seriálu v otázce: “V kterém roce Nejvyšší svrchovaný císař Qinů sjednotil šest království?” Druhý historický odkaz, který souvisí s dynastií Qin, se objevil v 32. epizodě. Je citátem Chen Shenga 陈胜 (vůdce rolnického povstání proti vládě Druhého svrchovaného císaře Qinů¹¹ (Malina, 2004, str. 105).

Vládě dynastie Qin předcházela epocha nazývaná období Válčících států. Složitě období, kdy se o přízeň nebes po dvě staletí ucházelo několik mocných států. Těmi byly státy Qin 秦, Chu 楚, Yan 燕, Qi 齐, Han 韩, Wei 魏 a Zhao 赵. Byla to doba, která dostala svému jménu. Státy mezi sebou neustále soupeřily a utvářely spojenecké pakty. Mezi hlavní filozofické směry tohoto období patřil především konfucianismus a legalismus¹². (ibid, str. 219)

Král Ying Zheng 嬴政 (259-210 př. n. l.) nastoupil na qinský trůn roku 246 př. n. l., a po zdlouhavých bojích se mu podařilo roku 221 př. n. l. sjednotit všechny zbývající státy, k čemuž přispěla řada kroků. Patřil mezi ně rozvoj infrastruktury, ale také například reforma písma. Separatistické tendence jiných států si pojistil přestěhováním přibližně sto dvaceti tisíc mocenských rodin ze všech koutů říše do hlavního města. Odpůrce si tak držel pod přímou kontrolou a tímto tahem také zlepšil kulturní úroveň sídelního města. Hospodářská politika byla stejně, jako za dob ministra Shang Yanga (viz poznámka pod čarou č. 12), zaměřena na zemědělství. Lidé nově mohli půdu i vlastnit. Přes poměrně vysokou stabilitu nové říše, se musel císař vypořádat s hrozbou potenciálních útoků Xiongnuů 匈奴 (Hunů)¹³, kteří po staletí ohrožovali obyvatele severních států. Za tímto

---

¹¹ Nejmladší syn Prvního císaře Hu Hai 胡亥 se k moci dostal pomocí spiknutí proti korunnímu princovi (扶苏, *Fu su*) a stal se Druhým svrchovaným císařem 秦二世 (*Qin er shi*). Kvůli rozmařilému způsobu života Druhého svrchovaného císaře se protiqinské nálady značně vyostřily, což vedlo k rolnickým povstáním a posléze pádu celé dynastie. (Malina, 2004, str. 220-221)

¹² Klíčovou osobou při prosazování legalismu ve státě Qin byl hlavní ministr (356 př. n. l.) Shang Yang 商鞅. Pomocí legalistických reforem, primárně hospodářských, vytvořil jednotný a silný stát. Zhruba o sto let později jiný ministr jménem Lü Buwei 吕不韦 pomohl vyzdvihnout na qinský trůn tehdy nepřilíš významného prince Yirena 异人, otce **Ying Zhenga 嬴政** (259-210 př. n. l.), pozdějšího **Prvního svrchovaného císaře**. (ibid, str. 219)

¹³ Kočovný národ z mongolských stepí.

účelem císař rozhodl vybudovat tzv. Dlouhou zeď 万里长城 (*Wànlǐ chángchéng*), a tak 213 př. n. l. vznikla „Nejmocnější z hradeb světa“, jak sám císař zeď označil. V roce dokončení Dlouhé zdi se ozývaly protesty konfuciánů proti císařově despotické vládě. Císař nechal tyto protesty násilím potlačit a taktéž nechal spálit veškeré protiřínské knihy a spisy. Ve stejné době císař podlehl iluzi o své vlastní nezbytnosti pro funkčnost států a císařova honba za nesmrtelností předznamenala postupný úpadek dynastie¹⁴. Roku 210 př. n. l. na jedné z inspekčních cest své říše, Nejvyšší svrchovaný císař Qinů onemocněl a nemoci podlehl. (ibid, str. 220)

3.3 Dynastie Han 汉朝 206 (202) př. n. l. – 220 n. l.)

Na počátku dynastie, svedli boj o nadvládu dva rivalové – Liu Bang 刘邦 (256-195 př. n. l.) a jeho sok Xiang Yu 项羽 (232-202 př. n. l.). Z jejich pětiletého zápasu nakonec vítězně vyšel Liu Bang. Roku 202 př. n. l. se posadil na císařský trůn a hlavním městem učinil Chang'an¹⁵ 长安. Započal tak čtyři staletí dlouhou vládu dynastie Han, která se proslavila natolik, že se od té doby sami Číňané začali nazývat Hany. Liu Bang, posmrtným jménem Gaozu, byl rolnického původu a během své vlády toleroval projevy idejí, které Svrchovaný císař Qinů potlačil. Rolnické obyvatelstvo se začalo mít dobře a díky tomu se počet obyvatel ke konci dynastie Východní Han téměř ztrojnásobil. (Kamenarović, 2001, str. 29, 34; Lomová & Pokora, 2012, str. 507-518) S počátkem období dynastie Han úzce souvisí historický odkaz z epizody 46. pojednávající o Liu Bangově nejslavnějším generálovi Han Xinovi 韩信 (231-196 př. n. l.).

3.4 Tři říše 三国时代 (228–280)

Období Tři říše je obdobím bojů o převzetí moci nad rozpadající se říší Východní Han a je na historické odkazy v seriálu poměrně bohaté. Celkem osm historických odkazů: dvakrát se opakující (ep. 14 a ep. 21) historický idiom 画饼充饥 (*hua bing chong ji*); dvojí zmínka (ep. 21 a ep. 26) o Cao Caoovi 曹操 (155-220); historický idiom 三顾茅庐 (*san gu mao lu*), obsahující odkaz ke dvěma postavám – Liu Bei 刘备 (162-223) a Zhuge Liang 诸葛亮 (181-234), a jedna samostatná zmínka Zhuge Lianga v epizodě 26; odkaz na generála Yuan

---

¹⁴ Dynastii Qin hodlal císař uchovat po dalších deset tisíc let (což se mu nakonec nepodařilo) a jeho cíl vysvětluje i pozdější honbu za věčným životem.

¹⁵ Dnešní Xi'an, provincie Shaanxi.

Shaoa 袁紹 v 26. epizodě. V neposlední řadě odkaz Wang Xianga 王祥 a jeho příběh synovské oddanosti z epizody 47.

Vše započalo roku 184 n. l. povstáním Žlutých turbanů. V této době dynastie Han ztratila veškerou samostatnost a země byla rozdrobena mezi mnoho militaristů. Roku 196 se jeden z militaristů, Cao Cao 曹操 (155-220), zmocnil císaře a prohlásil se za ochránce trůnu. Následně se jal sjednocování rozpadajícího se císařství. Na jihu se však jeho diktátu postavili mocní protivníci Liu Bei 刘备 (162-223) a Sun Quan 孙权 (182-252). Oba se úspěšně ubránili Cao Caově invazi na jih (v roce 208 v Bitvě u rudých útesů, 赤壁之战 (*Chìbì zhī zhàn*) a následně z výsledku uplynulých bojů vznikla Tři království¹⁶, přesněji dynastie. Cao Caův syn, Cao Pi 曹丕 (187-226) roku 220 n. l. sesadil posledního hanského císaře, přisvojil si jeho titul a založil stát Wei 魏 (220-265). Liu Bei, legitimní následovník dynastie Han, založil v oblasti sichuanské pánve dynastii Shu Han 蜀汉 (221-263), a Sun Quan založil říši a dynastii Wu 吴 (229-280) s hlavním městem v oblasti dnešního Nanjingu. Po desetiletích mocenských bojů o území Číny, se na krátký čas podařilo území sjednotit až dynastii Jin 晋朝 (280-420). (Kamenarović, 2001, str. 34-35)

3.5 Dynastie Tang 唐朝 (618–907)

Období dynastie Tang se v seriálu objevilo v podobě dvou historických referencí. První odkaz pochází z 6. epizody a obsahuje zmínku o Lü Dongbinovi 吕洞宾, jenž patří mezi skupinu tzv. Osmi nesmrtelných¹⁷. Druhým odkazem je báseň tangského básníka Meng Haorana 孟浩然 (689-740) ve 23. epizodě.

Po krátké vládě dynastie Sui 隋朝 (581-618), byla tangská dynastie prvním sjednotitelem čínského území od dob dynastie Han (206(2) př. n. l. – 220 n. l.). Dynastie Tang navrátila čínskému území předchozí slávu, a území nabylo nebývalých rozměrů¹⁸.

---

¹⁶ Hrdinové tohoto krátkého období tří dynastií jsou v Číně opěvováni a dodnes se objevují ve filmech, seriálech i básních (Kamenarović, 2001, str. 35). V tomto případě i v situační komedii 家有儿女.

¹⁷ Osm nesmrtelných 八仙 (*baxian*) je skupina bytostí, které hrají důležitou roli v čínské kultuře a náboženství. Nesmrtelní měli zachovávat pořádek na zemi a bojovat proti zlu. (*Lü Dongbin*, 2008)

¹⁸ Tangští vládcí rozšířili své území o Tibet, díky sňatkům čínských princezen s tibetskými princí. Taktéž se Tangům podařilo vydobýt si značný vliv v Koreji. Nepřímo se čínská kultura dostala i k japonskému dvoru. (Palát & Průšek, 2001, str. 25-27)

Hojně se šířil buddhismus¹⁹, který do země přišel z Indie přes Střední Asii. Dochází také k prvním kontaktům s Evropany skrze „Hedvábnou stezku“. Zájem o čínské luxusní zboží, jakým bylo například hedvábí a porcelán, zapříčinil rozvoj čínské ekonomiky a vznik mnoha profesí spojených s obchodními artikly. Pád dynastie byl zapříčiněn povstáními a rolnickými revoltami, které byly směřovány proti vlastnictví půdy, soustředěném do soukromých rukou stále menšího počtu bohatých a mocných rodin. (Palát & Průšek, 2001, str. 25-27)

3.6 Dynastie Song 宋朝 (960–1279)

K dynastii Song se vztahují celkem tři historické odkazy ze seriálu 家有儿女. Dvakrát se zde opakuje (Ep. 2 a poté ep. 47) mravní poučení z díla songského básníka Lu Youa 陆游 (1125–1210). Ve 49. epizodě je zmíněn pokrm 东坡肘子 (*dongpo zhouzi*), který nese jméno slavného státníka, básníka, filozofa a labužníka jménem Su Shi 苏轼 (1037–1101), též známého pod pseudonymem Su Dongpo 苏东坡.

Dynastie Song byla založena v druhé polovině 10. století. Vzniku dynastie předcházelo období 54 let vlády Pěti dynastií 五代 (907-960), během které si několik militaristů postupně založilo vlastní krátkodobé dynastie na severu Číny. Po sjednocení Číny pod vládou dynastie Song došlo k nastolení pořádku. Zemědělství a řemesla se vrátila na úroveň srovnatelnou s dynastií Tang. Songům se za krátký čas podařilo ekonomicky²⁰ předčít všechny předchozí dynastie a rozvoj zemědělství podmínil značný nárůst populace. (Wang L. , 2006, str. 1-2)

3.7 Čína 20. století a Mao Zedong 毛泽东 (1893–1976)

Odkaz na Mao Zedonga a jednoho z jeho hesel pochází z 21. epizody. Seriál tak pokrývá široké historické období od 5. stol. př. n. l. až po moderní dějiny Číny 20. stol.

---

¹⁹ Dynastie Tang je zároveň dobou velkého šíření islámu, který se do Číny dostal s arabskými obchodníky, a rozšířením říše do oblasti Střední Asie. Poměrně významným etnikem této doby začali být Ujguři, kteří se ukázali být obávaným protivníkem a silným spojencem v pomoci potlačování lidových povstání. (ibid, str. 25-27)

²⁰ Dynastii se dokonce na krátkou dobu podařilo obsadit část dnešního severního Vietnamu, kde zřídili protektorát a vytvořili tak zázemí pro budoucí čínský obchod. Nastartovali trend vytváření podobných sfér vlivu po celé jihovýchodní Asii, který se zachoval do současnosti. (Palát & Průšek, 2001, str. 32-33)

Jedním z prvních klíčových momentů Maoova života bylo studium revolučních myšlenek a armádní zkušenost během svržení poslední čínské dynastie Qing 清朝²¹. O rok později Maoova kariéra u armády skončila a Mao se vrátil ke své dřívější zálibě, kterou bylo studium historie. Právě studium jej postupně zavedlo na Pekingskou univerzitu, kde se setkal s Li Dazhaoem 李大钊 a Chen Duxiuem 陈独秀 – zakladateli Komunistické strany Číny. Mao se ke komunistům připojil roku 1921 a začal být velmi politicky aktivní. (Schram, 2020)²²

Od Maoova vstupu do Komunistické strany roku 1921 do roku 1949 utrpěla Čína tři občanské války mezi frakcemi komunistů a opozičních nacionalistů (pod vedením generála Čankajška 蒋介石, *Jiang Jieshi*). Mezi zmíněnými frakcemi došlo ke dvěma nuceným spojením, která ani v jednom případě nevydržela. První spojenectví (1926) vzniklo za účelem porážení severních militaristů, kteří ovládali značné území na severu Číny. O druhé spojenectví (1937) se zapříčinil vývoj 2. Čínsko-Japonské války (1931-1945). Před druhým spojenectvím již stál Mao v čele čínských komunistů. Tuto moc neztratil až do své smrti v roce 1976. (Schram, 2020)

Tento stručný historický úvod slouží k seznámení a lepší orientaci v historických obdobích, ke kterým se vztahují reference objevené v seriálu 家有儿女. Proto zde nejsou popsána historická období, která s prací nekorelují. Následuje analýza úseků epizod, ve kterých se objevily zkoumané historické odkazy.

---

²¹ Mandžuská dynastie Qing vládla na čínském území mezi lety 1644 a 1911. (Schram, 2020)

²² Stuart Reynolds Schram (1924-2012) byl americký fyzik, politolog a sinolog. Byl především znám pro svůj výzkum o životě Mao Zedonga. (Stuart R. Schram, 2020)

4 Analýza epizod

4.1 Úvod k praktické části

Z vybraného úseku padesáti epizod první řady seriálu 家有儿女, dvanáct epizod obsahovalo jednu či více historických referencí. Postupně bylo ve zvoleném úseku, přesněji ve zmiňovaných dvanácti epizodách nalezeno celkem dvacet historických referencí. V následující části jsou stručně popsány jednotlivé epizody, ve kterých byly ony historické odkazy objeveny. Epizody jsou řazeny chronologicky. Po popisu obsahu epizody následuje přepis krátkého úseku seriálového scénáře, za účelem lepšího pochopení kontextu objeveného odkazu. Za scénářem následuje rozbor historického odkazu.

4.2 Epizoda 2 – Lu You

V druhém díle seriálu pokračuje vzájemné poznávání mezi členy rodiny. Také se zde objevuje vůbec první historická reference první řady seriálu 家有儿女.

Xia Xue 夏雪 na konci prvního dílu představila svého přítele, aby rodičům dokázala, že má svou vlastní hlavu a může si dělat, co se jí zlíbí. Jak se však během epizody ukáže, mladík není jejím skutečným přítelem, ale zavázal se Xia Xue pomoci, výměnou za doučení látky z matematiky. Z počátku vyděšení rodiče odhalí divadélko s přítelem, a Xia Xue začnou vše dovolovat. Nyní už vědí, že je to jen póza a dceřin tichý boj proti nevlastní matce, Liu Mei 刘梅.

Náhlá proměna v chování rodičů zasáhne oba syny, Liu Xinga 刘星 a Xia Yuho 夏雨. Bratři o divadélku s falešným přítelem vůbec netuší, což brzy začne být problém. Myslí si, že se jim děje bezpráví a jejich starší sestra má vše dovoleno. Právě Liu Xing je v tento okamžik autorem historického odkazu, který má vystihovat jejich pocity. Po sérii nedorozumění (malý Xia Yu se začne dvořit sousedovic dívce) a hádek se rodiče neudrží a prozradí celou eskapádu s falešným přítelem.

(Zadumaný Liu Xing chodí s bratrem v zádech – přemýšlí, jak vyřešit celou situaci. Liu Xing se zastaví a Xia Yu do něj vrazí.)

Stopáž 16:43-17:21

Liu Xing: 唉，你干什么呢，起开。(rozzlobeně na bratra)

Āi, nǐ gànshénme ne, qǐ kai.

Sakra, co to děláš! Dívej se před sebe.

LX: 只许州官放火，不许百姓点灯哪。

Zhǐ xǔ zhōu guān fānghuǒ, bùxǔ bǎixìng diǎndēng nǎ.

Úředníkům projde i žhářství, ale obyčejní lidé si ani nemůžou rozsvítit lampu.

Xia Yu: 放火？点灯？什么意思啊？

Fànghuǒ? Diǎndēng? Shénme yìsi a?

Cože zapálit? Jaké svícení lampou? Co to znamená?

LX: 记住这个成语吧，以后在咱们家只能够说：只许姐姐放火，不许弟弟点灯！

Jìzhù zhège chéngyǔ ba, yǐhòu zài zánmen jiā zhǐ nénggòu shuō: Zhǐ xǔ jiějiě fānghuǒ, bùxǔ dìdì diǎndēng!

Pamatuj si, bráško, tohle přísloví. Odedneška už to v naší rodině bude jen: „**Starší sestra může způsobit i požár, ale mladší bratři si ani neškrtnou.**“

XY: 那可怎么办？

Nà kě zěnme bàn?

A dá se s tím něco dělat?

LX: 反抗，干自己想干的事情，反正小雪也没受过惩罚。

Fǎnkàng, gàn zìjǐ xiǎng gàn de shìqíng, fǎnzhèng xiǎoxuě yě méi shòuguò chéngfá

Vzbouřím se! Budeme si dělat, co se nám zachce, ostatně Xiao Xue taky nebyla potrestána.

XY: 不受惩罚还怕什么呀？

Bù shòu chéngfá hái pà shénme ya?

Čeho bychom se obávali, když nás nikdo trestat nebude.

Oba: 耶，走！

Yé, zǒu!

Tak jdeme na to!

Liu Xing si v této epizodě vybavil příběh z pera čínského básníka a filozofa jménem Lu You 陆游 (1125-1210)²³, jenž se narodil nakonci dynastie Severní Song. Věta 只许州官放火, 不许百姓点灯 (*Zhǐ xǔ zhōu guān fànguǒ, bùxǔ bǎixìng diǎndēng*) – „Úředníkům projde i žhářství, ale obyčejní lidé nemohou ani zapálit lampu, aby si posvítili.“, kterou v dialogu malý Liu Xing řekl, pochází ze sbírky pověstí a lidových tradic nazvané *Poznámky o starém učení* 老学庵笔记²⁴ (*Lǎo xué ān bǐjì*). Konkrétně z příběhu s názvem „Úředníci můžou vznítit kdejakou neplechu“²⁵ 州官放火 (*Zhōu guān fànguǒ*). (*Zhou guan fanghuo*, 2020)

Liu Xing použije staré „rčení“ z Lu Youovi sbírky, aby ho aplikoval na aktuální situaci. Ventiluje si tak vztek na svou sestru, se kterou rodiče zachází jako v rukavičkách. Oproti tomu, pro Liu Xinga a jeho nevlastního bratra Xiao Yuho stále platí veškerá pravidla a povinnosti. Na základě událostí předchozího děje Liu Xing vtipně parafrázuje původní rčení. Záměnou lexému si rčení upraví pro aktuální situaci. Jeho úmyslem pravděpodobně nebylo vytvořit vtip, aby pobavil svého mladšího bratra, ale spíše vystihnout bezpráví, které pociťuje. Celá situace má z diváckého hlediska zábavný charakter, právě díky dětské upřímnosti v celé situaci. Rčení později v epizodě použije i Liu Xingův bratr Xiao Yu, kdy proti záměně idiomu projeví Xia Donghai 夏东海 značnou nelibost.

(Sestra bratrům vyčítá jejich rozpustilé chování a do hádky přicházejí rodiče dětí.)

---

²³ **Lu You** 陆游 (1125-1210) je považován za největšího básníka vlády dynastie Jižní Song 南宋 (1227-1279). Od svého mládí Lu vynikal psaním básní, ale v kontrastu byl i zkušeným šermířem a hluboce se zajímal o válečnou strategii. Prostřednictvím svých básní vyjadřoval nespokojenost s problémy v zemi a své politické přesvědčení. Na druhou stranu ve spoustě děl zachycoval klid okamžiku a podstatu každodenního bytí. Za svého života byl Lu You velmi plodným básníkem. Zanechal po sobě až deset tisíc básní a zdroje uvádí, že tisíce dalších básní sám zničil. Básníková enormně početná tvorba je připisována nejen jeho dlouhověkosti, ale také velkému odhodlání a energii. (Mair, 1994, str. 255-256)

²⁴ „*Poznámky o starém učení*“ 老学庵笔记 zachycují velké množství vtipů, místních zvyků a morálně poučných příběhů. Jedná se o knihu, kterou Lu napsal v pozdějším období svého života, poté co odešel do ústraní. Obsahuje převážně autorovy osobní zkušenosti, vědomosti a výzkumy. Desetisvazkové dílo je skvělým zdrojem historických faktů z dynastie Song, a to převážně díky vysoké výpovědní hodnotě o životě obyčejných lidí. (Wang, 2016)

²⁵ Přenesený význam slova 放火(*fànguǒ*) – vznítit požár (ale také „způsobit neplechu/potížě“)

Xiao Yu: 只姐姐放火不许弟弟点灯。

Zhǐ jiějiě fànghuǒ bùxǔ didì diǎndēng.

„Starší sestře projde i zhářství, ale mladší bratři si nemůžou ani škrtnout.“

Xia Donghai: 不许篡改成语！只许州官放火不许百姓点灯。

Bùxǔ cuàngǎi chéngyǔ! Zhǐ xǔ zhōu guān fànghuǒ bùxǔ bǎixìng diǎndēng.

Nepřekrucuj chengyu/idiomy! Je to „**Úředníkům projde i zhářství, ale obyčejní lidé nemohou ani rozsvítit lampu.**“

Xia Yu: 可是咱们家没有州官只有姐姐。

Kěshì zánmen jiā méiyǒu zhōu guān zhǐyǒu jiějiě.

Ale v naší rodině nemáme úředníky, jen sestru.

Michal Štefka ve své bakalářské práci *Frekvence čínských idiomů v sitcomu „Jiā yǒu érnǚ“*, rozebírá výše zmíněnou záměnu lexémů v idiomech. Štefka řadí konkrétní rčení 只许姐姐放火不许弟弟点灯²⁶ (*zhǐ xǔ jiějiě fànghuǒ bùxǔ didì diǎndēng*) mezi tzv. „Slovní spojení založená na chengyu²⁷ – neboť na první pohled jsou založená na chengyu. Vyznačují se obměnou lexémů původních chengyu, často až poloviny z nich, za použití lexémů s jiným lexikálním významem. Mluvčí takto obměňují chengyu s cílem přizpůsobit ho aktuální situaci. Toto je používáno často jak k využití původní funkce chengyu (tj. hluboký význam vyjádřený krátkým spojením) a také pro prezentaci vzdělanosti a vtipného nadhledu konkrétního mluvčího. Taková spojení přitom porušují základní definice chengyu, které často chengyu popisují jako ustálená a rigidní.“ (Štefka, 2020, str. 58) Odlišná variace Lu Youova idiomu se znovu objevuje v 47. epizodě (viz str. 59).

---

²⁶ Kolega Štefka v překladu zvolil vystihující český ekvivalent nepozměněného idiomu 只许州官放火不许百姓点灯 - „co je pro pány, není pro kmány“. (Štefka, 2020, str. 58)

²⁷ „Chengyu je typ často používaného ustáleného slovního spojení nebo krátké věty, vyjadřující nerozdělitelnou myšlenku nebo koncept. Například chéngyǔ „鹤立鸡群“ (*hèlìjīqún*), znamená „vyčnívat“ (jeřáb-vydržet-kuře-skupina) a nepřenáší hlubokou myšlenku. Používá se jako jeden lexém... význam celého spojení chéngyǔ se obvykle liší od významů jednotlivých komponentů, které jej tvoří... význam mnohých chéngyǔ již s významem komponentů, které ho tvoří, nemá žádnou spojitost... ale ještě stále existují chéngyǔ, jejichž význam má s významem jednotlivých komponentů pevnou spojitost... a z jednotlivých lexémů se dá odvodit význam chengyu.“ (Wang, 2003, str. 2-3)

4.3 Epizoda 6 – Zuo Zhuan, Lü Dongbin

V 6. epizodě seriálu byly objeveny dva historické odkazy. Prvním z nich je reference odkazující k dílu Zuo zhuan 左传 (Zuoův komentář). Druhým odkazem je idiom „pes štěká na Lü Dongbina 吕洞宾“.

Liu Xingův spolužák a kamarád ve škole připiše k zadání slohové práce na tabuli jedno slovo a z původního „Můj... otec“ změni zadání na „Můj krutý otec.“ To vše z toho důvodu, že má zlost na svého otce, od kterého dostal na zadek.

Liu Xing se pak doma poctivě snaží splnit zadání a napsat slohovou práci „můj krutý otec“, ale jelikož zatím dostatečně dobře nezná Xia Donghaie, svého nového nevlastního otce, snaží se ho všelijakým způsobem vyprovokovat, aby ho fyzicky potrestal a on pak měl o čem napsat úkol. Xia Donghai ale Liu Xinga za žádnou cenu uhodit, ani jinak fyzicky trestat, nechce.

Za rodinou později přijde Liu Xingův vlastní otec Hu Yitong 胡一统, který je ve finanční krizi a chce si od rodiny vypůjčit peníze. Liu Xing mu otevírá dveře, a ihned se chopí výzkumu pro svůj domácí úkol. Prosí otce o výprask, ale i v tomto případě neúspěšně. Následně se Hu Yitong setkává s Liu Mei, svou bývalou ženou a prosí ji o finanční půjčku. Liu Mei půjčku odmítá a jelikož Hu Yitong nechce odejít, odchází Liu Mei. Na scénu přichází Donghai, který se seznámí s Liu Meiiným bývalým manželem a pozve Hu Yitonga na domácí večeři. Zde se objevuje určitá paralela s odkazem k příběhu z díla Zuo Zhuan, který je zmíněn později. Xia Donghai si chce s bývalým manželem své ženy vybudovat dobré vztahy a požadované peníze se rozhodne vypůjčit. Během večeře vznikne velmi emotivní atmosféra, která eskaluje v hádku (kvůli tomu, že Hu Yitong nedůvěřuje Donghaiovi a jeho přátelské nabídce půjčky peněz). Právě v průběhu hádky jsou zmíněny dva historické odkazy. Hádku zastaví až příchod dětí do místnosti. Liu Xing je zklamaný, že se otcové nepustili do rvačky, protože nemá inspiraci pro svou slohovou práci, když v tom příběhne jeho spolužák, který mu oznámí správné zadání úkolu.

(Xia Donghai s Hu Yitongem u sklenky alkoholu a jejich probíhající hádka.)

Stopáž 16:23-16:47

Xia Donghai: 老胡，你这心度应该摆正一点。别老那么自卑。(klidně)

Lǎo hú, nǐ zhè xīndù yīnggāi bǎi zhèng yīdiǎn. Bié lǎo nàme zìbēi.

Ale Hu, měl by sis zlepšit přístup. Nemusíš se cítit tak méněceně.

Hu Yitong: 谁自卑了?

Shéi zìbēile?

Kdo se jako cítí méněcenně?

XDH: 我是说呀, 你别老用一种小人之心度君子之。

Wǒ shì shuō ya, nǐ bié lǎo yòng yī zhǒng xiǎorén zhī xīn dù jūnzǐ zhī.

Chtěl jsem tím říct, že nemůžeš o druhých lidech prohlásit to, co bys na jejich místě udělal ty. (O někom prohlásit, že „je zloduch a sám zůstat gentlemanem“.)

H: 谁! ? 你说谁小人?

Shéi! ? Nǐ shuō shéi xiǎo rén?

Kdo! O kom říkáš, že je zloduch?

XDH: 对不起, 对不起, 我用词不当。我是说你总不能不识好人心吧!

Duìbùqǐ, duìbùqǐ, wǒ yòng cí bùdāng. Wǒ shì shuō nǐ zǒng bùnéng bù shí hǎo rénxīn ba!

Omlouvám se, moc se omlouvám, řekl jsem to špatně. Chtěl jsem říct, že v dobrém člověku se nemůžeš zmýlit.

H: 你骂我? 谁是狗啊! 狗咬吕洞宾! 你什么意思啊你是?

Nǐ mà wǒ? Shéi shì gǒu a! Gǒu yǎo lǚdòngbīn! Nǐ shénme yìsi a nǐ shì?

Urážíš mě? Jsem podle tebe psisko! **Pleteš si hrušky s jablky (Pes štěká na Lü Dongbina)!** Co tím jako chceš říct co?

XDH: 我不是那意思。

Wǒ bùshì nà yìsi.

Takhle jsem to vůbec nemyslel.

H: 你什么意思, 你要打架啊? !

Nǐ shénme yìsi, nǐ yào dǎjià a?!

Tak jak si to myslel, chceš se prát?!

V této vyhrocené scéně se empatický Xia Donghai snaží Hi Yitongovi promluvit do duše a nezištně mu pomoci. Donghai má povahu křehkého filozofa, kdežto Hu Yitong je jeho opakem. Na základě jejich odlišných povah vznikne nedorozumění, a v jeho středu jsou důmyslně umístěny dva historické idiomy.

První idiom 小人之心度君子之 (xiǎo rén zhī xīn dù jūnzǐ zhī) – v doslovném překladu „užívat srdce darebáka je gentlemanův žaludek.“ označení darebák zde odkazuje k člověku s nižším morálním charakterem. Gentleman na druhou stranu představuje ctnost; hlavní přednost konfuciánů. Význam idiomu 小人之心度君子之 se do jisté míry kryje s českým „podle sebe soudím tebe“²⁸, neboli použít svou vlastní představivost ke spekulaci nad jednáním druhých. Nejen v tomto případě je třeba pochopit příběh idiomu, aby bylo možné porozumět jeho významu.

Idiom pochází z díla Zuo Zhuan 左传²⁹, kapitola: 28. rok vlády vevody Zhao 昭公二十八年³⁰ (Zhāogōng èrshíbā nián). Příběh se také nazývá „Uplatit Wei Shua“ 魏舒辞贿 (Wèi shū cí huì). Wei Shu byl ministr ve státě Jin (514 př. n. l.) a jednoho dne měl rozsoudit soudní spor. Byl známý svou neuplatností, ale jedna ze stran se ho i přes to pokusila uplatit. Rozhodli se Wei Shua uplatit skupinou hudebnic, a ten společnice přijal v domnění, že se jedná o dar. Během společného jídla si Wei Shuovi rádci, nižší ministři ze státu Jin, Yan Wei 阎没 a Ru Kuan 汝宽 třikrát povzdechli. Wei Shu se zajímal, co je trápí. Rádci mu naznačili, že se jedná o úplatek, který by mohl ohrozit jeho reputaci. Důvěřivý Wei Shu si v ten okamžik uvědomil svůj omyl a úplatek odmítl. (Yi xiao ren zhi fu, wei junzi zhi xin, 2020)

Původní idiom, který pochází z díla Zuo Zhuan (以小人之心，为君子之心, Yi xiao ren zhi fu, wei junzi zhi xin – „Použit srdce darebáka k hodnocení gentlemanova srdce.“³¹) nabylo současné podoby (小人之心度君子之, xiǎo rén zhī xīn dù jūnzǐ zhī –

---

²⁸ Překlad navrhl Mgr. Ondřej Vicher.

²⁹ Zuo Zhuan 左传 (Zuoův komentář) je jedním ze tří komentářů ke Konfuciově 孔子 kronice státu Lu 春秋 (Letopisy jar a podzimů). Dle některých čínských historiků vznikaly komentáře Zuo Zhuan jako souběžné dílo Letopisů, avšak autorství je připisováno jistému Zuo Qiumingovi 左丘明. Konfucius v díle vystupuje jako jedna z nejdůležitějších postav upozorňující na počátky zla v člověku a jeho nápravy. Zároveň dílo zmínkou o Konfuciovi končí. I když Konfucius pravděpodobně není autorem Zuo Zhuanu, je s dílem úzce spjat. (Slupski & Lomová, 2006, str. 43-44) Dle některých teorií není autorem Zuo Zhuanu ani zmiňovaný Konfuciovův současník Zuo Qiuming, neboť dílo mělo být napsáno o několik desítek let později během období Válčících států 战国时代 (5. stol. – 221 př. n. l.). (Theobald, 2010)

³⁰ Lu Zhaogong 鲁昭公 (560 BC-510 BC) byl 24. panovník státu Lu 鲁国 během období Jar a podzimů. (Lu Zhaogong, 2020)

³¹ Darebák se domnívá, že všichni ostatní mají stejné smýšlení, jako on.

„Podle sebe soudím tebe“) v době dynastie Ming 明朝 (1368-1644). V příběhu figuruje zlodějček, který se rozhodne otestovat Wang Aoa 王翱. Wang Ao má pověst velkého dobrotnice a mecenáše. Nikdy nepřijme žádný dar a peníze, které má, věnuje chudým. Zlodějček jednoho dne nechá u Wang Aových dveří pytel stříbra. Navzdory zlodějově očekávání se ho Wang Ao ani nedotkne, neboť si pomyslí, že jej tam jistě někdo zapomněl a přijde si pro něj. Zloděj přispěchá ke stříbru a s obdivem jde Wang Aovi říci, že pověst o něm opravdu nelhala. Zlodějček se následně přizná ke svému činu. Pobavený Wang Ao poté pronese: „以小人之心，度君子之腹 – Podle sebe soudím tebe.“ (*Yi xiao ren zhi fu, wei junzi zhi xin*, 2020)

Druhý historický odkaz 6. epizody – idiom 狗咬吕洞宾 (*gǒu yǎo lǚdòngbīn*) – doslova „pes štěká na Lü Dongbina.“ Lü Dongbinova 吕洞宾³² laskavost vůči všem lidem je demonstrována zmiňovaným příslovím. Neschopnost rozpoznat laskavého člověka a namísto vděku (na něj) štěkat. (Chiew, 2018) Vtip spočívá ve faktu, že frázi pronese Hu Yitong, který začne osočovat laskavého Xia Donghaie z křivdy a urážek. V tomto kontextu, Donghai je onen Lü Dongbin 吕洞宾 a Hu Yitong je štěkající pes. Idiom ale pronese Hu, který je přesvědčen, že jsou jejich role obrácené a on je tím ukřivděným. Oba idiomy, na kterých je scéna postavená, zde vytváří absurdně groteskní situaci.

4.4 Epizoda 14 – „Příběh o nakreslené placce“

V průběhu 14. epizody je zmíněn historický idiom 画饼充饥 (*huàbǐngchōngjī*), který se znovu opakuje v 21. epizodě.

Na začátku čtrnáctého dílu Xia Donghai oznámí radostnou novinu a to, že dostane příplatek za jednu ze svých divadelních her. Všichni se radují, a děti okamžitě začínají plánovat, co by bylo nejlepší s penězi udělat. Xia Xue by se hodil stolní počítač, Liu Xing by si přál laptop, a malý Xia Yu novou postel. Donghai i Liu Mei mají z dětských požadavků velký stres. V noci se jim zdá sen, že dětem předávají ony vysněné dárky.

---

³² **Lü Dongbin** 吕洞宾, rodným jménem také Lü Yan 吕岩, je nejznámějším ze skupiny Osmi nesmrtelných taoistů 八仙. Osm nesmrtelných je skupina bytostí, které hrají důležitou roli v čínské kultuře a náboženství. Nesmrtelní měli zachovávat pořádek na zemi a bojovat proti zlu. Lü Dongbin měl údajně žít od konce dynastie Tang, přes období Pěti dynastií 五代 až do začátku vlády dynastie Song 宋朝. Aby Lü dokázal, že je hoden nesmrtelnosti, musel splnit minimálně tři tisíce dobrých skutků. Po splnění úkolu se Lü Dongbin stal jedním z osmi nesmrtelných. (*Lü Dongbin*, 2008)

Místo skutečných dárků jim ale dali dárky namalované, což vzbudilo dětské protesty. Oba rodiče se ze snu záhy probudili. Ony namalované dárky jsou zmíněny v kontextu spolu s výše uvedeným historickým idiomem.

Následně všichni sourozenci soupeří o přízeň svých rodičů a o to, kdo si dárek zaslouží nejvíce. Když jednoho dne rodiče nejsou doma a jídlo místo matky připravuje babička, všichni jsou v očekávání, že rodiče jistě zrovna kupují jejich dárky. Rodiče ale několik dní po sobě odchází brzy ráno a vrací se pozdě večer, aby se vyhnuli doprošování o dárky. Jednoho večera děti přistihnou rodiče tančit a jako vysvětlení, proč tančí uprostřed noci Xia Donghai odpoví, že se přihlásili do mezinárodní taneční soutěže. Když soutěž vyhrají, budou mít dostatek peněz koupit dětem ony vysněné dárky. Děti se následně svých požadavků na dárky vzdají, za předpokladu že se rodiče opravdu soutěže zúčastní.

(Xia Donghai usíná a v noci se mu zdá zvláštní sen.)

Stopáž 11:35-12:56

Xia Donghai: 睡觉，明天再想。

Shuìjiào, míngtiān zài xiǎng.

Dnes už jdu spát. Přemýšlet budu zítra.

XDH: 好孩子们，快点出来了。

Hǎo háizimen, kuài diǎn chūláile.

Dětičky, vylezte ven.

Liu Mei: 快来，快来，拿好东西了。

Kuài lái, kuài lái, ná hǎo dōngxī le.

Pobězte, něco pro vás máme.

Děti: 什么呀，这什么东东啊？

Shénme ya, zhè shénme dōng dōng a?

Co? Co je to za věci?

XDH: 不许动，这就是我答应给你们买的东东啊。

Bùxǔ dòng, zhè jiùshì wǒ dāyìng gěi nǐmen mǎi de dōng dōng a.

Nehýbat s tím, jsou to věci, které jsem vám slíbil koupit.

Děti: 谢谢！

Xièxiè!

Děkujeme!

XDH: 为了这些东东我和妈妈跑了整整一天呀。

Wèile zhèxiē dōng dōng wǒ hé māmā pǎole zhěngzhěng yītiān ya.

Abychom je sehnali, s mámou jsme celý den běhali po obchodech.

XDH+LM: 真是累弯了腰，跑折了腿啊。

Zhēnshi lèi wānle yāo, pǎo zhéle tuǐ a.

Záda bolavá únavou a nohy uchozené.

Xia Xue: 爸爸真是言而有信，妈妈呢，真是辅佐得力，不愧长辈的典范，家长中的楷模。

Bàba zhēnshi yán ér yǒu xìn, māmā ne, zhēnshi fǔzuǒ déli, bùkuì zhǎngbèi de diǎnfàn, jiāzhǎng zhōng de kǎimó.

Táta opravdu dostojí svému slovu! No a máma mu v tom všem pomáhá, a zaslouží si za to být opěvována. Ukázkoví rodiče.

Liu Xing: 爸爸真是了得耶。爸妈万岁，爸妈万岁。

Bàba zhēn shi liǎo dé yé. Bà mā wànsuì, bà mā wànsuì.

Táta je opravdu skvělý. Ať žijí táta a máma!

Děti: 爸爸妈妈，我爱你们。

Bàba māmā, wǒ ài nǐmen.

Milujeme vás.

XDH: 好了，好了。

Hǎole, hǎole.

Dobře, dobře.

LM: 停，说。

Tíng, shuō.

Stop, povídej.

XDH: 对，我来给你们看看给你们买的的东西吧。给你买的笔记本电脑。

Duì, wǒ lái gěi nǐmen kàn kàn gěi nǐmen mǎi de dōngxī ba. Gěi nǐ mǎi de bǐjìběn diànnǎo.

Ano, můžete se podívat na věci, které jsem vám koupil. Tohle je Liu Xingův laptop.

LX: 啊 / Aaaa!?

XDH: 这是你的床。

Zhè shì nǐ de chuáng.

Tohle je Xiao Yuho postel.

Xia Yu: 啊 / Aaaa!?

XDH: 这是你的服务器。

Zhè shì nǐ de fúwùqì.

A tohle je počítač pro Xiao Xue.

XX: 啊 / Aaaa!?

Děti: 这就是你们花了一天时间给我们买的東西呀?

Zhè jiùshì nǐmen huāle yītiān shíjiān gěi wǒmen mǎi de dōngxī ya?

Tohle jsou ty věci, kvůli kterým jste celý den chodili?

XDH: 是这样的，鉴于目前咱们家投资有点失控。所以暂时不能满足你们的要求。

Shì zhèyàng de, jiànyú mùqián zánmen jiā tóuzī yǒudiǎn shīkòng. Suǒyǐ zhànshí bùnéng mǎnzú nǐmen de yāoqiú.

Věc se má takto, vzhledem k současné finanční situaci naší rodiny, jsme vám nemohli splnit vaše přání.

LM: 爸爸就想出这么一招。这招叫画饼充饥。

Bàba jiù xiǎng chū zhème yī zhāo. Zhè zhāo jiào huàbǐngchōngjī.

A váš otec vymyslel toto. Říká se tomu **namalovat koláč a zasytit hlad**.

Děti: 抗议，抗议，抗议。

Kàngyì, kàngyì, kàngyì.

Protestujeme, protestujeme!

XDH: 这画饼充饥可是有典故的 .....

Zhè huàbǐngchōngjī kěshì yǒu diǎngù de .....

Ale ten namalovaný koláč má doslovný...

Děti: 不停，不停，不停。

Bù tíng, bù tíng, bù tíng.

Ne-pře-stanem, Ne-pře-stanem!

Vybraný úsek epizody zachycuje celý Xia Donghaiův sen, kdy je jeho mozek, ovlivněn značným stresem z předchozího dne. Snaží se řešit celou situaci během svého spánku. Spojí si tak kreativně zdánlivě nesouvisející věci, jako je nedostatečný rozpočet na dárky pro každé z dětí, a příběh idiomu 画饼充饥 (*huàbǐngchōngjī*) – „Nakreslit koláč a zasytit hlad“, který by se dal aplikovat na každé hladové a bídné období v historii Číny. Idiom ale daleko přesahuje užití pouze v kontextu konzumace jídla. Ve snu děti své vysněné dary dostanou namalované, což samozřejmě po předchozím vzrušení a nadšení způsobí velké pobouření. Je to Liu Mei, Donghaiova manželka, která je v onom snu seznamuje s otcovým řešením situace pomocí idiomu.

Příběh o idiomu 画饼充饥 pochází z období Tři říše (viz Tři říše str. 12) a zaznamenal jej Chen Shou 陈寿 (233-297)³³ ve své Historii Tři říše 三国志³⁴ (*Sānguózhì*). Příběh zachycuje politické dění ve státu Cao Wei 曹魏 a figuruje v něm státník jménem Lu Yu 卢毓, který ve státě Wei sloužil jako úředník. Lu Yu se stal ministrem a vybudoval si značný vliv u císaře státu Wei. Sám Lu Yu pocházel z chudých poměrů a byl velkým kritikem nepotismu, tzv. dosazování příbuzných a známých do vysokých správních pozic. Lu Yu chtěl skoncovat s dosazováním do funkcí na základě „reputace“ a lobboval u císaře za prosazení úřednických zkoušek, které byly během předchozího období zrušeny. „Reputace je jako nakreslená placka. Může být sebekrásnější, ale nenajíte se jí.“³⁵ Na

---

³³ **Chen Shou** 陈寿 se narodil v Nanchongu 南充 v království Shu-Han 蜀汉, a po pádu království (263 n. l.) mu byl vládcem říše Jin 晋 zadán úkol – sepsání historie Tři království. Při své práci vycházel z dřívějších kronik království Wei 魏 a Wu 吴. Stát Shu-Han neměl žádnou psanou historii, tudíž se Chen Shou při psaní musel spoléhat na vlastní paměť. (Records of Three Kingdoms, 2019)

³⁴ Historie Tři království je oficiální historií států Wei, Shu a Wu, které spolu soupeřily o mandát nebes na sklonku dynastie Východní Han 东汉 (25-220). Chen Shouova Historie Tři království byla předlohou pro román Příběhy Tři říše 三国演义 (*Sānguó yǎnyì*). (Mair, 1994, str. 688)

³⁵ Originál pochází z Historie Tři říše, 5. kapitola, Lu Yichuan 卢毓传: „选举莫取有名, 名如画地作饼, 不可啖也 (*Xuǎnjǔ mò qǔ yǒumíng, míng rú huà dì zuò bǐng, bùkě dàn yě*).“ (*Sanguozhi, Lu Yichuan*)

základě prosby císař obnovil císařské zkoušky a spolu s tím korunoval idiom 画饼充饥. (Li, 2019).

Původní význam idiomu se týkal reputace. Jak ale dokazuje seriál, užití 画饼充饥 je možné napříč různými kontexty. Xia Donghai musel tušit, že nakreslené dárky dětem radost neudělají. Proto by jistě řešení, které se mu zjevilo ve snu, nevyužil. Ze smíchu na pozadí sitkomu vyplývá, že se jedná o humornou scénu a idiom je jejím středem.

4.5 Epizoda 21 – Maoovy hrušky, Cao Caoovy švestky a „Příběh o nakreslené placce“

Dvacátá první epizoda seriálu je otevřena Liu Xingovou parafrází rčení Mao Zedonga 毛泽东. Později během epizody se objevují další dvě historické reference: příběh Cao Caoa 曹操 o tom, jak motivoval své vojsko k pochodu; a podruhé se ve zkoumaném úseku seriálu vyskytuje výše zmíněný idiom 画饼充饥.

Xia Donghai se vrací ze služební cesty a hladové děti a Liu Mei na něj čekají s večeří. Donghai si mezitím po cestě z letiště volá se známým. Hovor se po nástupu do výtahu přeruší, a navíc má výtah k tomu všemu poruchu. Xia Donghai tak ve výtahu zůstane uvězněn.

(Děti sedí u prostřeného stolu a čekají, až dorazí domů otec.)

Stopáž 0:03-0:38

Liu Xing: 小雨，你知道油闷大虾的味道和青烧豆芽的味道有什么不同吗？

Xiǎoyǔ, nǐ zhīdào yóu mèn dà xiā de wèidào hé qīng chǎo dòuyá de wèidào yǒu shé me bùtóng ma?

Xiao Yu, víš, jaký je chuťový rozdíl mezi dušenými krevetami v oleji a restovanými fazolovými lusky?

Xia Yu: 这个问题太难了。

Zhège wèntí tài nánle.

To je příliš těžká otázka.

LX: 我们政治老师说过毛主席有一句名言：要想知道油闷大虾的味道，就要亲口尝一尝。

Wōmen zhèngzhì lǎoshī shuōguò máo zhǔxí yǒu yījù míngyán: Yào xiǎng zhīdào yóu mèn dà xiā de wèidào, jiù yào qīnkǒu cháng yī cháng.

Náš učitel propagandy nám říkal, že **Velký kormidelník** měl jedno rčení: „**Pokud chceš vědět, jak chutnají restované krevety, stačí ochutnat.**“

Xia Xue: 毛主席说的是梨。(skepticky)

Máo zhǔxí shuō de shì lí.

Strýček **Mao** ale mluvil o hruškách.

LX: 可妈今天做的事油焖大虾呀。

Kě mā jīntiān zuò de shì yóu mèn dà xiā ya.

No, ale máma dnes udělala restované krevety.

XY: 你篡改历史。

Nǐ cuàngǎi lìshǐ.

Ty si překrucuješ historii k obrazu svému.

LX: 我这叫举一反三。我们要听毛主席的话，亲口尝一尝。(radostně)

Wǒ zhè jiào jǔyīfǎnsān. Wǒmen yào tīng máo zhǔxí dehuà, qīnkǒu cháng yī cháng.

Já tomu říkám poučení se z historie. Měli bychom poslechnout **Maovu** radu. Prostě ochutnat.

Mao Zedong 毛泽东 (1893-1976)³⁶ je bezpochyby nejznámější postavou moderních čínských dějin (viz Čína 20. století a Mao Zedong, str. 16), ale zároveň může být pro některé Číňany citlivým tématem k tvoření vtípu. Seriál si i v případě této reference drží politický odstup. Z úst pubertálního Liu Xinga zde zaznívá jedno z Maoových budovatelských hesel³⁷. Liu Xing si však heslo přetvoří pro aktuální kontext, jak už to

---

³⁶ **Mao Zedong** je považován za poměrně kontroverzní postavu moderních čínských dějin. Bývá často srovnáván se světovými diktátory, jakými byli Josif Stalin nebo Adolf Hitler. Mao se z obyčejného farmáře postupně dostal až do vedoucí pozice, nejprve Komunistické strany Číny (1935), a později k vůdcovství Čínské lidové republiky (1949). (Schram, 2020) Maova pozdější absolutní moc měla vliv nejen na Čínu, ale na celý svět. (Li, 1996, str. 7,10)

³⁷ Po vzniku ČLR se Mao držel u moci postupným dávkováním nejrůznějších kampaní a hesel. Zajistil si tak podporu a neutuchající obdiv prostého lidu, na slovo poslouchající svého vůdce. Mao Zedong si po svou

ostatně má ve zvyku (viz epizoda 2 a 47, kde Liu Xing taktéž zaměňuje původní lexika, aby si průpovídku přizpůsobil aktuální situaci). V tomto případě se jedná o záměnu hrušek, za krevety. Liu Xingova starší nevlastní sestra Xia Xue ho opraví, z čehož si Liu Xing nic nedělá a pokračuje ve vtipkování.

Mao Zedongovo zdánlivě jednoduše znějící heslo pochází z jeho díla *实践论 Shíjiàn lùn (V praxi)*³⁸, které napsal roku 1937, v době, kdy Komunistická strana stagnovala a bála se nových postupů a myšlenek. V seriálu zazněla pouze první část Maoova hesla. „Pokud chcete znát chuť hrušky, musíte jít a sami ji ochutnat. Jestli chcete znát složení a vlastnosti atomů, musíte provést fyzikální a chemické pokusy, abyste změnilí pozici atomů. Jestli chcete znát teorii a metody revoluce, musíte se stát její součástí. Všechny znalosti přechází z přímé zkušenosti. Ale lidé vše nemohou zažít přímo, ba naopak. Většina vědomostí je získaná nepřimo. Toto je prastará moudrost přesahující hranici naší země.“³⁹ (Wang, 2018)

Mao Zedong byl velkým obdivovatelem Cao Caoa 曹操 (155-220)⁴⁰, s nímž souvisí další historický odkaz v 21. epizodě. Tvůrci seriálů možná záměrně umístili tyto

---

dlouhou politickou kariéru vypěstoval kult osobnosti, který je v čínské společnosti v určité podobě zachován dodnes. (Schram, 2020)

³⁸ Český překlad díla neexistuje. Jedná se o vlastní překladatelské řešení názvu tohoto díla.

³⁹ Originál Mao Zedongova hesla: “你要知道梨子的滋味，你就得变革梨子，亲口吃一吃。你要知道原子的组成同性质，你就得实行物理学和化学的实验，变革原子的情况。你要知道革命的理论和方法，你就得参加革命。一切真知都是从直接经验发源的。但人不能事事直接经验，事实上多数的知识都是间接经验的东西，这就是一切古代的和外域的知识。” (Wang, 2018) *Nǐ yào zhīdào lízi de zīwèi, nǐ jiù dé biàngé lízi, qīnkǒu chī yī chī. Nǐ yào zhīdào yuánzǐ de zūchéng tóng xìngzhì, nǐ jiù dé shíxíng wùlǐ xué hé huàxué de shíyàn, biàngé yuánzǐ de qíngkuàng. Nǐ yào zhīdào géming de lǐlùn hé fāngfǎ, nǐ jiù dé cānjiā géming. Yīqiè zhēnzhī dōu shì cóng zhíjiē jīngyàn fāyuán de. Dàn rén bùnéng shì shì zhíjiē jīngyàn, shìshí shàng duō shǔ de zhīshì dōu shì jiànjiē jīngyàn de dōngxī, zhè jiùshì yīqiè gǔdài de hé wàiyù de zhīshì.*

⁴⁰ **Cao Cao** 曹操 je považován za jednoho z nejdůležitějších generálů čínské historie. Cao Cao žil na sklonku dynastie Han. Cao Cao kariéru povýšil poté, co pomohl skomírající dynastii potlačit povstání Žlutých turbanů a následně se přesunul do císařského hlavního města Luoyangu, kde se ujal kontroly nad císařem. Jménem císaře se Cao chopil příležitosti, sjednotil sever země a stal se nejvlivnějším mužem v severní Číně. Jeho armáda měla čítat až milion mužů a generálovo válečné umění se zapsalo do čínské historie. (Cao Cao, 2020) Kromě znamenitých dovedností na bitevním poli byl Cao skvělým básníkem. (Kamenarović, 2001, str. 35)

dva odkazy do stejné epizody, aby zvýraznili spojitost těchto dvou mužů. Mao Zedong se dokonce k Cao Caoovi připodobňoval a taktéž se považoval za sjednotitele Číny, aby ospravedlnil své jednání (Unger, 2015, str. 55).

V bytě zatím Xia Xue odlehčuje hladovou atmosféru vyprávěním příběhu o generálu Cao Caoovi a jeho hladovějícím vojsku, a v zápětí přidává zmínku příběhu idiomu „O nakreslené placce“. Liu Mei se strachuje a obvolává všechny známé, zda Xia Donghai neviděli.

Se Xia Donghaiem ve výtahu uvízla ještě žena, se kterou se dá do řeči a seznámí se. Když se konečně po dlouhé době dostanou ven, s ženou se radostí obejmou a ta ho políbí na tvář, kde mu zanechá stopy rtěnky. Donghai, aniž by si cokoliv uvědomil, spěchá domů. Tři jeho kamarádi, kterým Liu Mei volala, se jeden po druhém zastaví u nich doma a Donghaiovo zpoždění berou na svou zodpovědnost. Vysvětlují, že Donghai spí u nich doma. Vytvoří tak trapnou situaci, do které přichází Xia Donghai s obtiskem rtěnky na tváři. Liu Mei s Donghaiem se pohádají a Liu Mei odejde z bytu. Manžel se ji vydá hledat, ale venku narazí jen na pejskaře, který si myslí, že Donghai hledá psa. Rozčilený Donghai se vrátí do bytu, kde Liu Xing hraje divadlo a paroduje jejich hádku. V bytě už je i manželka a konfrontací s manželkou díl končí.

(Děti stále čekají na zpožděného otce a mají větší a větší hlad.)

Stopáž 4:01-4:43

Xia Xue: 战士们饥渴难忍。忽听曹操指向前方大喊：“你们看那边是什么？”战士们顺着曹操指的方向望去，只见一片梅树林。树上挂着青青的梅子。战士们敦实觉得酸味一起涌上了舌根，口渴的感觉敦实少了一大半。

Zhànshìmen jī kě nán rěn. Hū tīng cáocāo zhǐxiàng qiánfāng dà hǎn: “Nǐmen kàn nà biān shì shénme?” Zhànshìmen shùnzhē cáocāo zhǐ de fāngxiàng wàng qù, zhǐ jiàn yīpiàn méi shùlín. Shù shàng guàzhe qīngqīng de méizi. Zhànshìmen dūnshí juéde suānwèi yīqǐ yǒng shàngle shéngēn, kǒu kě de gǎnjué dūnshí shǎole yī dàbàn.

Vojáci byli hladoví a žízniví. Náhle Cao Cao ukázal prstem dopředu a zakřičel: „Pohleďte, co vidíte před námi?“ Vojáci se podívali tím směrem, a spatřili pouze slivoňový háj. Švestky na stromech byly ještě zelené. Vojákům se z kyselých švestek kroutila ústa, avšak pocit žízně významně opadl.

Xia Yu: 姐，你能不能讲点带主食的呀？

Jiě, nǐ néng bùnéng jiǎng diǎn dài zhǔshí de ya?

Ségro, nemohla bys během vyprávění přinést nějaké jídlo?

XX: 那就只好再讲一篇画饼充饥的故事了。

Nà jiù zhǐhǎo zài jiǎng yī piān huàbǐngchōngjī de gùshìle.

V tom případě vám teda povím **příběh o nakreslené placce**, která zasytila hlad.

Liu Xing: 这回画个肉饼成吗? 牛肉馅的我爱吃。

Zhè huí huà gè ròu bǐng chéng ma? Niúròu xiàn de wǒ ài chī.

A byla ta nakreslená placka masová? Miluju placky s hovězí náplní.

XY: 哎呀, 烦死我了, 我都受不了了再去给老爸打一电话。

Āiyā, fán sǐ wǒle, wǒ dū shòu bùliǎole zài qù gěi lǎo bà dǎ yī diànhuà.

Ach jo, to je hrozné. Já už to nevydržím. Jdu zas zavolat tátovi.

S hladem, rostoucím během průběhu epizody se objevuje další historická reference, když Xia Xue vypráví příběh o Cao Caoovi. K příběhu se také váže idiom 望梅止渴 (*Wàngméizhǐkě*) – doslovně „uhasiť žízeň pomyšlením na švestky“ (Utišit se falešnou nadějí). Ve skutečnosti totiž Cao Cao žádné slivoňové stromy neviděl, ale potřeboval vojákům dodat motivaci pro další náročný pochod, aby se dostali včas ke zdroji vody, který byl daleko. (Li , 2018) Zmínka o Cao Caoově válečném tažení, kde morálku jeho vojáků zachránila falešná naděje, se objevuje v románu Příběhy Tří říší v 21. kapitole v 6. odstavci. „Cao Cao řekl: Náhodou jsem si dnes všiml zelených švestek na stromech a najednou se moje myšlenky vrátily zpět do roku, kdy má armáda pochodovala proti Zhang Xiuovi. Pochodovali jsme přes vyprahlý kraj a všichni trpěli žízní. Najednou jsem zvedl bič a ukázal do dálky a řekl: Podívejte se na ty plodné švestky v lese před námi.“ Vojáci to slyšeli a ústa se jim zalila vodou. Něco švestkám dlužím a dnes to splatíme.“⁴¹ (*Romance of the Three Kingdoms*) Právě výše uvedené užití Mao Zedongových hrušek může být

---

⁴¹Jedná se o vlastní překlad úryvku 21. kapitoly z románu Příběhy Tří říší. 操曰：“适见枝头梅子青青，忽感去年征张绣时，道上缺水，将士皆渴。吾心生一计，以鞭虚指曰：‘前面有梅林。’军士闻之，口皆生唾，由是不渴。今见此梅，不可不赏。” (*Cāo yuē: “Shì jiàn zhī tóu méizi qīngqīng, hū gǎn qùnián zhēng zhāngxiùshí, dào shàng quē shuǐ, jiàngshì jiē kě. Wú xīn shēng yī jì, yǐ biān xū zhǐ yuē: ‘Qiánmiàn yǒu méilín.’ Jūnshì wén zhī, kǒu jiē shēngtuò, yóu shì bùkě. Jīn jiàn cǐ méi, bù kě bù shǎng.”*)

inspirováno Cao Caoovými švestkami. Výskyt obou referencí v 21. epizodě tedy není nahodilý.

Xia Xue je s bratry ve stejné situaci. Netuší, kdy přijde domů otec a kdy se konečně budou moci najít. Příběh o naději bratrům nic neříká. Ti by se raději najedli, než sestru poslouchali. Následně chce Xia Xue spustit příběh „o nakreslené placke“ 画饼充饥 (*Huàbǐngchōngjī*). V tom ji přeruší Liu Xing, který si už už placku představuje ve svých rukou a víc, než poučný příběh ho zajímá to, čím je placka plněná. Vtip spočívá ve faktu, že snaha Xia Xue zmírnit hlad bratrů vyprávěním příběhů, nejprve o putování Cao Caoovi armády, a následně o hladové placke, má opačný efekt. Oba idiomy mají v tomto případě podobný význam, ale příběh 画饼充饥⁴² – nakreslit koláč a zasytit hlad (Nakrmit se iluzí.), je spíše ironizující a satirický.

4.6 Epizoda 23 – Meng Haoran

V 23. epizodě zazní historický odkaz – báseň tangského poeta Meng Haorana 孟浩然. V této epizodě opět probíhá boj o uznání mezi sourozenci, tentokrát mezi Liu Xingem a Xia Xue. Dcera se ve škole účastní spisovatelské soutěže a není pochyb, že jako vzorná studentka obdrží první místo, za které jí matka slíbila MP3 přehrávač. Liu Xingovi to nepříjde spravedlivé, jelikož by také chtěl MP3. Navštíví ho kamarád a poradí mu, jak zfalšovat práci, aby získal první místo právě on.

Druhý den Xia Yu po příchodu domů potkává zdrcenou Xia Xue, které Liu Xing obsadil první místo, a proto sestra neocení Xia Yuho a jeho přednes právě naučené básně. Jedná se o báseň tangského básníka Meng Haorana.

Liu Xing dorazí domů, okamžitě se pochlubí diplomem a je rodiči vychvalován. Sestrě se to ale nezdá, přijde na bratrův podvod a konfrontuje Liu Xinga. Liu Xing si v noci vyslechne otcovo kázání a dohodnou se spolu, že o ničem neřeknou matce. Malý Xia Yu vše však druhý den prozradí. Liu Mei se rozzuří a chce Liu Xinga za nepravost potrestat. Situaci zachrání Xia Donghai, který se za Liu Xinga přimluví. Liu Xing musí jít do školy a k podvodu se přiznat. Za svou odvahu a přiznání se k činu nakonec Liu Xing dostane slibovaný MP3 přehrávač. Tím ho rodiče chtějí motivovat ke správnému chování.

(Xia Yu přichází domů a v obývacím pokoji nachází sedět zamračenou Xia Xue.)

---

⁴² Jedná se o druhou zmínku historického idiomu 画饼充饥 (viz 14. epizoda).

Stopáž 6:13-6:46

Xia Yu: 姐，回来了。

Jiě, huíláiile.

Jsem doma ségra.

XY: 对了，今天我学了一首诗啊。我给你背啊：“春眠不觉晓，处处闻啼鸟，夜来风雨声，花落知多少。” (klaní se)

Duìle, jīntiān wǒ xuéle yī shǒu shī a. Wǒ gěi nǐ bèi a: “Chūnmián bù jué xiǎo, chùchù wén tí niǎo, yèlái fēngyǔ shēng, huā luò zhī duōshǎo.”

Jo, a dnes jsem se naučil jednu báseň. Zarecituju ji: „**Na jaře spím, nevím o svítání, i když všude slyším ptáků zpěv. Včera v noci zazněl zvuk větru a deště; kdo ví, kolik květů muselo spadnout ještě?**“

XY: 请您鼓掌。

Qǐng nín gǔzhǎng.

Už můžeš tleskat.

XY: 你要是再不鼓掌，我就再给你背一遍：“春眠不觉晓，处处闻啼……”

Nǐ yàoshi zài bù gǔzhǎng, wǒ jiù zài gěi nǐ bèi yībiàn: “Chūnmián bù jué xiǎo, chùchù wén tí ……”

Pokud nebudeš tleskat, zarecituju ti ji znova: „Na jaře spím, nevím o svítání, i když všude slyším ptáků zpěv…“

Xia Xue: 你有完没完呀！

Nǐ yǒu wán méiwán ya!

Už si skončil nebo ne!

XX: 你这是在干什么呀！是背诗还是乞讨啊！

Nǐ zhè shì zài gànshénme ya! Shì bèi shī hái shì qǐtǎo a!

Co to tady předvádíš! Je to přednes, nebo prosík?!

XX: 如果你要在乞讨的话，你不应该强迫别人给你鼓掌！

Rúguǒ nǐ yào zài qǐtǎo dehuà, nǐ bù yìng gāi qiǎngpò biérén gěi nǐ gǔzhǎng!

Jestli budeš ještě škemrat, tak rozhodně nemůžeš nutit druhé do potlesku.

Xiao Yu své sestře přednáší část básně čínského básníka Meng Haorana 孟浩然 (689-740)⁴³, jednoho ze světově méně známých básníků dynastie Tang⁴⁴ (Nienhauser, 1986, str. 623-624). Xiao Yu ještě neovládá empatii, a svůj přednes si nenačasuje dobře. Naštvaná sestra svého bratra nepochválí, jak malý chlapec původně očekával. Místo aby bratrovi smířlivě a trpělivě vysvětlila, že doprošovat se potlesku není společensky přijatelné, vynadá mu. Je ovšem otázkou, proč autoři seriálu pro scénu použili právě Meng Haoranovu báseň. Vysvětlení se skrývá za povinnou školní docházkou, kdy se všichni žáci v ČLR a jejím vzdělávacím systému právě onu báseň učí. Báseň patří mezi sto nejpopulárnějších krátkých básní, určených pro dětskou recitaci (*Shihe xiaoxuesheng xuexi de gu shici 100 shou*, 2018). Scénka tak navozuje autentičnost.

Dalším domnělým důvodem užití Meng Haoranovy básně⁴⁵ je její napasování do kontextu naštvané Xia Xue, která neobhájila své prvenství v literární soutěži. Úryvek básně obsahuje přírodní motivy a značí pomíjivost. Tak jako každá květina jednou uvadne, i titul v literární soutěži nemůže člověk vyhrávat pokaždé. O to víc mohla konkrétní báseň Xia Xue v aktuálním rozpoložení dohnat k přehnané agresii.

Malou zajímavostí je, že herec, který ztvárnil Xia Yuho, se jmenuje You Haoran 尤浩然. Jedná se o pozoruhodnou shodu jmen, která by mohla být považována za vnitřní vtíp

---

⁴³ **Meng Haoran** 孟浩然 se řadí mezi takzvané tangské vyšší básníky. Doba, ve které žil, je považována za nejpłodnější periodu čínského básnictví. Na rozdíl od ostatních slavných básníků, Meng Haoran nikdy nesložil úřednické zkoušky, avšak díky své známosti s básníkem a státníkem Zhang Jiulingem 张九龄 (678-740 n. l.) si Meng na krátký čas vyzkoušel post úřednického asistenta. (Nienhauser, 1986, str. 623-624)

⁴⁴ Literatura, a především poezie, zažívala za dynastie Tang nebývalý rozkvět. Literáti už nebyli jedinými básníky. Básnictví nově začalo být trendem mezi širokou vrstvou obyvatel rozdílného sociálního zázemí od králů, vojenských generálů, po císařské konkubíny, obchodníky a mnichy (dokonce i kurtizány). Poezie se stala nedílnou součástí každodenního života těchto vrstev. Proto není překvapením, že za Tangů se zrodili dva nejvýznamnější básníci světové historie, a to Li Bai (též Li Bo) 李白 (701-762) a Du Fu 杜甫 (712-770), avšak mohli bychom jmenovat některé další, jako je třeba Wang Wei 王维 (701-762). Mnoho tangských básní se zachovalo mezi každodenními popěvkami dnešní Číny, což bezpochyby dokazuje oblibu někdejších literárních děl. (Zhang, 2008, str. 4-8) K uchování a šíření literatury značně přispěl i vynález a rozvoj knihtisku. (Kamenarović, 2001, str. 39)

⁴⁵ Velký význam v Mengově tvorbě má básníkovo rodiště, město Xiangyang 襄阳 (Nienhauser, 1986, str. 623). Tradičně bývá Meng Haoran spolu s Wang Weiem řazen mezi školu tangské „přírodní poezie“. V kontrastu s Wang Weiem je jeho tvorba označována za propracovanější vzhledem k užití složitější slovní zásoby a detailnějšího popisu prostředí. Celá Mengova tvorba má však daleko větší přesah. (ibid, str. 624)

tvůrců seriálu. K ověření tohoto vtipu by bylo třeba kontaktovat tvůrce seriálu, což není zcela možné, protože se na čínských webech o seriálu 家有儿女 moc informací nevyskytuje.

4.7 Epizoda 26 – Tři říše, První císař, Konfucius

V úvodu 26. epizody, která obsahuje historické odkazy na několik postav z období Tří říší 三国 (220-280), Prvního císaře 秦始皇帝 a Konfucia 孔子, hrají Liu Xing a Xia Yu pozdě večer počítačovou strategickou hru situovanou do zmiňovaného období Tří říší. U hraní je vyruší matka, které se nelíbí, že děti ponocují.

(Liu Xing a Xia Yu jsou zabrání do počítačové hry.)

Stopáž 0:06-1:05

Liu Xing: 丞相，我怀疑诸葛亮有诈！赶紧撤吧。

Chéngxiàng, wǒ huáiyí zhūgéliàng yǒu zhà! Gǎnjǐn chè ba.

Ministře, podezírám Zhuge Lianga z nějaké léčky! Stáhněme se odtud.

Xia Yu: 有一股杀气。

Yǒuyī gǔ shāqì.

Mračna se stahují.

LX: 什么杀气？

Shénme shāqì?

Jaká mračna?

XY: 有一股杀气，一只魔爪正在伸向我和你。

Yǒu yī gǔ shāqì, yī zhī mózhǎo zhèngzài shēn xiàng wǒ hé nǐ.

No, že se něco blíží, ten prevít⁴⁶ se na nás sápe.

LX: 哎呀，丞相我们的船呀，我们的船快烧了。

Āiyā, chéngxiàng wǒmen de chuán ya, wǒmen de chuán kuài shāole.

Ooo ne, ministře, naše lodě! Hoří!

---

⁴⁶ Ale také monstrum, příšera, nebo nějaká zbraň/magický předmět v počítačové hře. Nevíme však, o jakou konkrétní počítačovou hru se jedná, aby bylo možné překlad více specifikovat.

LX: 谁揪我耳朵呢。

Shéi jiū wǒ ěrduǒ ne.

Kdo mě to tahá za ucho?

XY: 我就说有杀气了吧。(schovává se do postele)

Wǒ jiù shuō yǒu shāqì le ba.

Říkal jsem, že se stahují mračna.

LX: 原来是您带来的杀气呀。您每次来我都输。

Yuánlái shì nín dài lái de shāqì ya. Nín měi cì lái wǒ dōu shū.

Nakonec jste ta vražednice Vy, matko. Vždy když přijdete, prohraju.

Liu Mei: 都几点了还不睡觉!

Dōu jǐ diǎnle hái bù shuìjiào!

Už je tolik hodin a ještě nespíte!

LX: 你这叫三顾茅庐。

Nǐ zhè jiào sāngùmáolú.

Proč nám sem pořád lezeš?

XY: 烦不烦呀。

Fán bù fán ya.

Že tě to baví!

LM: 你还烦，我这儿还烦呢？我告诉你啊，回头你再考试不及格，你等着我揍你。

Nǐ hái fán, wǒ zhè'er hái fán ne? Wǒ gàosù nǐ a, huítóu nǐ zài kǎoshì bù jígé, nǐ děngzhe wǒ zòu nǐ.

Že se starám? Něco ti povím – jestli později propadneš u testu, nasekám ti na zadek.

LX: 你这叫横刀夺爱？

Nǐ zhè jiào héng dāo duó ài?

A ještě mi bereš koníčky.

LM: 你这叫玩物丧志！关灯，睡觉。(odchází)

Nǐ zhè jiào wánwùsàngzhì! Guān dēng, shuìjiào.

Pokud je závislost na hrách koníček, tak ano! Zhasínám a dobrou.

LX: 操计定冀州！亲往袁绍摸下设祭。

Cāo jì dìng jìzhōu! Qīn wǎng yuánshào mō xià shè jì.

Generál **Cao** by si měl uklidnit (situaci v) Jizhou! (Osobně) Vzdát hold **Yuan Shaově** památce.

XY: 什么意思啊？

Shénme yìsi a?

Co to znamená?

LX: 不知道，是三国里经典的台词。

Bù zhīdào, shì sānguó lǐ jīngdiǎn de tái cí.

Nevím, ale je to klasická fráze z období Tři království.

V úvodní sekvenci dvacáté šesté epizody jsou oba bratři zabraní do hry a hra je natolik pohltila, že se v zápalu hry oslovují jako „ministři“. Následně zmiňují slavného стратега a filozofa, proti kterému posílají svou virtuální armádu. Na základě této zmínky Zhuge Lianga 诸葛亮 (181-234)⁴⁷ a z oslovení „ministr“, které chlapci používají, je možné usoudit, že hrají za postavu generála Cao Cao 曹操 (155-220)⁴⁸. V konverzaci chlapců se také nachází narážka na události námořní bitvy u Rudých útesů 赤壁之战 (*Chìbì zhī zhàn*).

Od hry je vyruší matka, které se nelíbí jejich ponocování a vysedávání u počítače. Liu Xing se ohradí idiomem 三顾茅庐 (*sāngù máolú*), pocházejícím rovněž z období Tři říší. Idiom je možné přeložit jako „opakovaně s někým vyjednávat, aby převzal důležitý post“. Původně se idiom váže k zmiňovanému Zhuge Liangovi, kterého chtěl do svých

---

⁴⁷ **Zhuge liang** 诸葛亮 je znám svou rolí vrchního rádce Liu Beie, zakladatele dynastie Shu Han. Zhuge, kterému jsou často připisovány až nadpřirozené schopnosti, je oblíbeným charakterem čínských dramát a příběhů. Mimo jiné je Zhuge Liang považován za matematického a mechanického genia. Je mu připisováno sestrojení automatické kuše, a také dalšího rozpracování Osmi umístění, součásti válečného traktátu Mistra Suna. V románu Příběhy Tři říší, je Zhugeho charakter schopen ovládat vítr a předpovídat budoucnost. (*Zhuge Liang*, 2019)

⁴⁸ Konfuciánskými historiky byl **Cao Cao** 曹操 (155-220) popsán a v populárních legendách vystupuje jako archetyp „padoucha“. V románu Příběhy Tři říší 三国演义 (*Sānguó yǎnyì*), je jednou z hlavních postav. Následná popularita a zaujatost mýty okolo jeho charakteru se od té doby pouze stupňovaly. Moderní historikové Cao Caoa považují za pragmatického politika a zkušeného generála. (*Cao Cao*, 2019)

služeb získat Liu Bei 刘备 (162-223)⁴⁹, pozdější zakladatel dynastie Shu Han. Liu Bei, svého času nepřilíš významný vojenský generál, slyšel o Zhuge Liangově moudrosti a zatoužil jej získat do svých služeb. Liu Bei byl nucen Zhuge Lianga třikrát navštívit v jeho chatrči mimo civilizaci, a až napotřetí se generálovi podařilo získat Zhuge Liangovu přízeň. Následně Liu Beiovi dopomohl k vytvoření velké armády a v neposlední řadě i založení dynastie. Zhuge Liang se plně oddal službám dynastii Shu-Han a po Liu Beiově smrti se stal prvním ministrem. (*Zhuge Liang*, 2019)

Po matčině bezprecedentním odchodu je Liu Xing naštvaný a situaci glosuje jeho oblíbenou hláškou z období Tři království „操计定冀州！亲往袁绍摸下设祭。“ (*Cāo jì dìng jìzhōu! Qīn wǎng yuánshào mō xià shè jì.*) – „Generál **Cao** by si měl uklidnit Jizhou! Vzdát hold **Yuan Shao**ovi 袁绍⁵⁰ památce“. Liu Xing následně přiznává, že ve skutečnosti neví, co ona hláška znamená, nicméně hláška odkazuje ke skutečné historické události⁵¹ z dob Tři říše (viz Tři říše na str. 14).

---

⁴⁹ **Liu Bei** 刘备, posmrtným jménem Zhaoliedi 昭烈帝, je zakladatelem dynastie Shu Han 蜀汉 (221-263 n. l.), jedné ze tří dynastií v období Tři říše. Liu Bei, i přes svůj urozený původ, vyrůstal v chudobě. Vyznamenal se především během povstání Žlutých turbanů (184 n. l.), kdy pomohl hanskému císaři povstání potlačit. Započal tak kariéru úspěšného generála a stal se Cao Caovým rivalem. (*Liu Bei*, 2020)

⁵⁰ **Yuan Shao** byl významný militarista pozdního období dynastie Východní Han (25-220), avšak jeho osoba je úzce spojovaná především s obdobím Tři říše. (Theobald, 2011)

Za vlády císaře Linga 汉灵帝 (167-188 n. l.), získal Yuan významnou pozici u dvora, kde se spojil s hlavním generálem He Jinem 何進 proti klíče zkorumpovaných eunuchů. Když bylo jejich spiknutí prozrazeno, He Jin byl zavražděn. Yuan Shao provedl odvetný útok a dal eunuchy zmasakrovat. Na scéně se objevil despotický generál Dong Zhuo 董卓, který začal ovládat centrální vládu. Roku 190 nezávislí militaristé, včetně Yuan Shaoa a Cao Caoa utvořili alianci proti Dong Zhuoovi 董卓 a usurpátora sesadili z trůnu. Po Dong Zhuoově smrti se aliance rozpadla a započala občanská válka mezi militaristy rozvrácené aliance. Yuan Shao měl nejpočetnější armádu a zabral i největší území. Cítil se dostatečně mocný na to, aby vyzval jinou politicky a vojensky silnou figuru centrální vlády – svého bývalého spojence a přítele Cao Caoa. Armády se setkaly u Guandu 官渡, a i přes velkou početní převahu Yuan Shao konflikt prohrál. Prohra byla zapříčiněna nedostatečnou motivací Yuanových vojáků a nezvládnutým zásobováním. Yuan byl nucen ustoupit a o dva roky později na lůžku umírá. (Theobald, 2011)

⁵¹ Roku 204 n. l. se Cao Cao poklonil u jeho hrobu a vyjádřil tak svůj respekt vůči Yuan Shaoovi. Zaplakal při vzpomínce na starého přítele a vyplatil Yuanovy příbuzné za jejich ztrátu, čímž si zajistil jejich věrnost. (de Crespigny, 1996, str. 328)

Liu Xing následně ve škole napíše test z dějepisu s nejlepším skóre. Doma mu nikdo nevěří. Rodina si myslí, že podváděl, jelikož Liu Xing nikdy ve škole nemíval dobré známky. Rodiče se pak snaží přijít na způsob, jak se to Liu Xingovi povedlo.

Jeden po druhém se doma rozhodnou otestovat Liu Xingovi znalosti z historie. Každý si připraví jednu otázku, kterou by měl puberták znát. Na ani jednu z otázek však Liu Xing neznal odpověď a Liu Mei se bojí, aby ze syna nevyrostl podvodník. Druhý den se jde na synův test zeptat do školy. Liu Xing kvůli matce a jejímu podezírání ani nejde do školy. Celou záhadu s testem rozlouskne Xia Donghai, který v dětském pokoji objeví onu počítačovou hru *Tří říše*, a vše následně Liu Mei objasní.

Během testování se Xia Xue Liu Xinga zeptá, v kterém roce sjednotil První svrchovaný císař Čínu⁵². V čínském diskursu se jedná o otázku, na kterou musí znát odpověď každý Číňan, který absolvuje základní školní docházku. Liu Xing, rozhozený z výsledku na otázku nemá odpověď. Je jasné, že u sestry důvěru nezíská.

Matka završí výslech svou otázkou: „Kdo byl Konfucius 孔子 (551-479 př. n. l.) učitel?“ Liu Xingovi už je trapné, že na žádnou z otázek nezvládl odpovědět, a proto vymyslí kreativní odpověď:

(Xia Xue pokládá jednu z otázek testující Liu Xingovi znalosti čínské historie.)

Stopáž 8:52-9:31

Xia Xue: 请听题，秦始皇是哪一年统一的六国？

Qǐng tīng tí, Qínshǐhuáng shì nǎ yī nián tǒngyī de Liù Guó?

Tak poslouchej, v kterém roce První císař sjednotil šest království?

Liu Xing: 这考试卷子上没有！

Zhè kǎoshì juǎnzi shàng méiyǒu!

Tohle v testovém okruhu nebylo!

XX: 我要是出试卷上的题，那不等于漏题。

Wǒ yàoshi chū shìjuǎn shàng de tí, nà bù děngyú lòu tí.

Kdybych ti dala otázku z testu, bylo by to, jako bych ti sama řekla odpověď.

---

⁵² Více informací o dynastii Qin a Prvním císaři viz Dynastie Qin str. 13.

XX: 你以为我那么笨呀。

Nǐ yǐwéi wǒ nàme bèn ya.

Vážně sis myslel, že jsem tak hloupá?

LX: 可 ……

Kě …

Ale…

Liu Mei: 你能不再狡辩了吗？现在可都两道题了你没答上来。听好了啊，妈给你出第三道题，历史方面的：孔子的老师是谁？

Nǐ néng bù zài jiǎobiànle ma? Xiànzài kě dōu liǎng dào tíle nǐ méi dá shànglái. Tīng hǎole a, mā gěi nǐ chū dì sān dào tí, lìshǐ fāngmiàn de: Kǒngzǐ de lǎoshī shì shéi?

Přestaň se vykrucovat. Teď už jsi neodpověděl na dvě otázky ze tří. Dobře poslouchej, máma se tě zeptá na třetí otázku z historie a to: **Kdo byl Konfucius učitel?**

LX: 孔子的老师是钻子！没有钻子，哪来的空子啊。

Kǒngzǐ de lǎoshī shì zuàn zi! Méiyǒu zuàn zi, nǎ lái de kòngzi a.

Konfucius (孔子 Kǒngzǐ) učitel byl vrták (钻子 zuàn zi)! Bez vrtáku (钻子 zuàn zi) totiž díрку (孔子 Kǒngzǐ) neuděláš.

Liu Xing svým důvtipem vytvořil pomocí významu samostatného znaku 孔 (*kǒng*) humornou odpověď. Jak by mohla dířka (ale také Konfucius) 孔子, vzniknout bez vrtáku (钻子)?

Otázka identity Konfuciova⁵³ učitele je nicméně velmi zákeřná, neboť z období Jar a podzimů 春秋 (viz str. 11) (722-481 př. n. l.) se zachovalo minimum písemností a

---

⁵³ **Konfucius** (孔求子 *Kǒng qiú zi*) se s nejvyšší pravděpodobností narodil roku 551 př. n. l., tedy do pozdního období Jar a podzimů (722-481 př. n. l.) a značně svými filozofickými teoriemi ovlivnil budoucí vývoj Číny. Pocházel ze státu Lu 魯, nacházejícího se na části dnešního Shandonského poloostrova. Neměl žádné ambice o získání kariéry v armádě a svůj život raději zasvětil studiu historie a kultury. Nakonec skončil na pozici učitele několika desítek žáků. Po Konfuciově smrti předávali žáci vědomosti svého mistra a někteří pozdější následovníci Konfucianismu, jako například Mencius 孟子, se zapsali do historie světové filozofie. (Loewe & Shaughnessy, 1999, str. 752-753) Konfuciovo učení je zachyceno v tzv. Hovorech 论语

dobových svědectví. Proto se můžeme pouze domnívat, kdo byl Konfucův skutečný učitel. Pokud bychom předpokládali, že matčina otázka měla být jednoduchá, Konfuciovým učitelem pravděpodobně myslela Starého mistra (*Lǎozi* 老子⁵⁴, se kterým se měl během svého života potkat, jak tvrdí Sima Qian 司马迁 (145-90 cca př. n. l.) ve svém díle *史记* (*Zápisky historika*, též *Knihy vrchních písařů*). (Lomová & Pokora, 2012, str. 299). Objektivně lze předpokládat, že Konfucius měl během života několik učitelů, včetně své vlastní matky, která syna po brzkém úmrtí svého muže vychovávala sama (Ames, 2020).

4.8 Epizoda 32 – Kniha písní a Chen Sheng

První historický odkaz obsažený ve 32. epizodě seriálu se vztahuje ke Knize písní. Objevuje se zde i další odkaz, a to citát Cheng Shenga 陈胜, vůdce prvního rolnického povstání proti dynastii Qin 秦朝 (Malina, 2004, str. 105).

Xia Xue se v této epizodě snaží zbavit svého ctitele. Ctitel se jmenuje Lin Fan 林凡. Chlapec postává v jejich čtvrti s cedulí, na které je napsáno: 夏雪我喜欢你 (*Xià xuě wǒ xǐhuān nǐ*) – „Mám tě rád Xia Xue.“ Něco takového se nelíbí dívčiným rodičům, kteří se rozhodnou chlapce konfrontovat. První na řadě je Liu Mei, která se do chlapce pustí poněkud agresivně, avšak bez úspěchu.

(Liu Mei odrazuje Lin Fana od snažení se o Xia Xue.)

Stopáž: 6:20-6:42

Liu Mei: 你不想你的理想、前途、事业、希望，将来哪个孩子能喜欢你呀？

Nǐ bùxiǎng nǐ de lǐxiǎng, qiántú, shìyè, xīwàng, jiānglái nǎge hái zǐ néng xǐhuān nǐ ya?

Nemáš žádné plány, budoucnost, kariéru... která dívka by tě chtěla?

Lin Fan: 您别净跟我说这大道理。

Nín bié jìng gēn wǒ shuō zhè dà dàolǐ.

Neříkejte mi tyhle vyšší principy.

(*Lúnyǔ*), které zkompletovali jeho následovníci. Hovory jsou sbírkou Konfuciových rad, filozofických debat, dobových anekdot, ale i soudů. (Ślupski & Lomová, 2006, str. 51-53) Konfucius je také autorem rozsáhlého filozofického komentáře ke Knize proměn a rovněž se zasloužil o editaci *Knihy dokumentů* a *Knihy písní* (na niž je odkazováno v epizodě 32). (Loewe & Shaughnessy, 1999, str. 753)

⁵⁴ Neznáme přesnou dobu jeho života.

LF: 您应该听说过：**窈窕淑女君子好球**。这是自然规定。

Nín yīnggāi tīng shuōguò: Yǎotiǎo shūnǚ jūnzǐ hǎo qiú. Zhè shì zìrán guīdìng.

Už jste určitě slyšela: „**Půvabná a ctnostná dívka je hodna, aby se o ni ucházel opravdový gentleman.**“ To je obecné pravidlo.

LM: 你才十几岁？！自然规定在你身上还没发生作用呢！

Nǐ cái shí jǐ suì?! Zìrán guīdìng zài nǐ shēnshang hái méi fāshēng zuòyòng ne!

Kolik ti prosím tě je!? Nějaká obecná pravidla pro tebe ještě nezačala platit.

Půvabná a ctnostná dívka je hodna, aby se o ni ucházel opravdový gentleman.

Je jedním z veršů z 国风·周南·关雎 (*Guó fēng · zhōunán · guān jū*) – Mravy států, Jižní zhouské písně, báseň Mořský orel. Jedná se o milostnou báseň. Zároveň je úplně prvním dílem z Knihy písní 诗经 (*Shījīng*)⁵⁵. (*Zhounan guan ju*, 2014)

Sám Konfucius považoval díla Shijingu za nejvýše vhodná k vyjádření svých pocitů (*Shijing*, 2012). V seriálu pak právě veršem z Knihy písní Lin Fan vrací úder a Liu Mei doslova zažene do kouta. Už ví, že s chlapcem argumentaci nevyhraje, a proto se odvolá na jeho nezralý věk – ještě nemůže vědět, co je dobré a špatné. Scéna s pubescentem a ochránářskou matkou tří dětí působí nadmíru komicky. Lin Fan se pomocí citátu z Knihy písní nad Liu Mei intelektuálně povyšuje.

Liu Mei vystřídá Xia Donghai s jeho liberálnějším přístupem. Donghaiovo nevtíravě přátelské přesvědčování nakonec zabere a chlapec musí odejít domů s prázdnou. Bohužel pro rodiče však ctitel narazil na Liu Xinga a Xia Yuho. Lin Fan je Liu Xingovým vzorem v bojovém umění. Když se Liu Xing dozví o Lin Fanově touze po Xia Xue, pozve Lin Fana domů, s vidinou možnosti zatrénovat si se svým idolem.

Při příchodu do bytu se Lin Fan dozvídá, že lidé, kteří ho odrazovali od milostného vyznání ke Xia Xue jsou její rodiče. Liu Xing si stále naivně myslí, že s novým

---

⁵⁵ Kniha písní (诗经 *Shījīng*) je považována za vůbec první sbírku čínských básní. Obsahuje přes tři sta lyrických děl, mezi kterými jsou básně, písně a balady. Za jejího editora je také považován Konfucius, který knihu prohlásil za vzor lyrického vyjadřování v tehdejší době. Klíčový byl fakt, že básně, i přes četná témata zobrazovaly potěšení, ale nebyly pobuřující. Rovněž obsahovaly smutek, aniž by byl nadměrně zraňující. (*Shijing*, 2012)

kamarádem budou trénovat taekwondo. Když se Xia Xue v bytě se svým ctitelem potká, rodiče netrpělivě poslouchají za dveřmi. Xia Xue nebohého Lin Fana ztrapní (k čemuž použije druhou historickou referenci, užitou v 32. epizodě), až se sám rozhodne z bytu odejít a své city ke Xia Xue již více neprojevat.

(Eskalace „vztahu“ mezi Xia Xue a Lin Fanem)

Stopáž 20:17-21:07

Lin Fan: 什么高的地方你都不能去!

Shénme gāo dì dìfāng nǐ dōu bùnéng qù!

Na žádné vysoké místo nesmíš chodit!

Xia Xue: 凭什么?

Píng shénme?

Na základě čeho?

LF: 因为我不同意你去。

Yīnwèi wǒ bù tóngyì nǐ qù.

Protože nesouhlasím, abys na taková místa chodila.

XX: 为什么你不同意? 你不同意有什么用?

Wèishéme nǐ bù tóngyì? Nǐ bù tóngyì yǒu shénme yòng?

A to jako proč? Mám si dělat něco z toho, že ty nesouhlasíš?

LF: 实话告诉你吧, 我有恐高症。

Shíhuà gàosù nǐ ba, wǒ yǒu kǒnggāozhèng.

Řeknu ti pravdu, bojím se výšek.

XX: 可是我最喜欢的就是去登山, 还有去攀岩, 还有走观光电梯, 还有坐飞机, 还有。

Kěshì wǒ zuì xǐhuān de jiùshì qù dēngshān, hái yǒu qù pānyán, hái yǒu zǒu guānguāng diàntī, hái yǒu zuò fēijī, hái yǒu.

No, ale já mám moc ráda chození na hory, lezení po skalách, ježdění průhledným výtahem a taky...

LF: 你怎么老跟我作对呀?

Nǐ zěnmě lǎo gēn wǒ zuòduì ya ?

Proč proč se se mnou pořád jen přeš?

XX: 这就叫和你作对呀，可是我这人吧。这辈子最大的愿望，就是能和我最好的朋友一起坐着宇宙飞船向太空，哪儿高我就飞哪儿。

Zhè jiù jiào hé nǐ zuòduì ya, kěshì wǒ zhè rén ba. Zhè bèizi zuìdà de yuànwàng, jiùshì néng hé wǒ zuì hǎo de péngyǒu yīqǐ zuòzhe yǔzhòu fēichuán xiàng tàikōng, nǎ'er gāo wǒ jiù fēi nǎ'er.

Já už jsem prostě taková. Největší sen, který mám, je letět vesmírnou lodí v kosmu. Na vše se dívat z výšky.

LF: 我跟你没有共同语言。

Wǒ gēn nǐ méiyǒu gòngtóng yǔyán.

Není s tebou rozumná řeč.

XX: 是雁雀安知鸿鹄之志。

Shì yàn què ān zhī hónggǔ zhī zhì.

Jak by mohl obyčejný zpěvák rozumět řeči labutě.

LF: 志不同道不合，不想与谋。我真后悔！

Zhì bùtóng dào bùhé, bùxiǎng yǔ móu. Wǒ zhēn hòuhuǐ!

Jiný pták, jiný osud. Nemůžeme jít stejnou cestou. Je mi to líto!

Finální pomyslný nůž do Lin Fanových zad přivádí jeho láska, Xia Xue. Jasně mu dává najevo svůj nezájem, což nestačí. Musí se uchýlit k podlé strategii a zaujme vůči nápadníkovi arogantní postoj. Lin Fanovi vše konečně dojde, ztrácí „ružové brýle“ a s lítostí odchází.

Lin Fana úspěšně odežene parafrází Sima Qianových 司马迁 (145-90 cca př. n. l.) Zápisů historika 史记 (*Shǐjì*). Konkrétně větou 是雁雀安知鸿鹄之志 (*Shì yàn què ān zhī hónggǔ zhī zhì*)⁵⁶ – „Jak by mohl obyčejný zpěvák rozumět řeči labutě“, která pochází ze 48. kapitoly (陈涉世家 *Chén shèshì jiā*; dědičný rod Chen She).

---

⁵⁶ Reference se objevuje minimálně v jedné z dalších epizod (epizoda 61, v čase 3:20), avšak mimo sledovaný vzorek 50 dílů.

Z příběhu vyplývá, že i obyčejný rolník může mít velké sny. Onen rolník je v tomto příběhu Chen Sheng 陈胜 (-208 př. n. l.)⁵⁷, jeden z pozdějších vůdců prvního povstání proti despotické vládě dynastie Qin 秦朝 (221-207 př. n. l.). Chen Sheng si při práci na poli vzdychal a věřil, že jednoho dne bude bohatým. Pronesl tedy k svým druhům: „Pokud jednoho dne bude někdo z nás bohatý, nesmí zapomenout na ostatní.“ Ostatní se mu však smáli a odvětili: „Jsi zemědělec. Při obdělávání půdy se z tebe šlechtic nestane.“ Chen Sheng se však nedal zastavit a svým druhům odpověděl: „Jak může obyčejný zpěvák znát labutí ambice?“ (*Shi ji, Chen sheshi jia*)

Lin Fan se po celou epizodu projevuje jako velmi vzdělaný mladík (užitím kulturních a historických odkazů), ale zároveň také lehce arogantní. Xia Xue využije konkrétní reference, aby chlapci shodila hřebínek z hlavy. V jednání s chlapcem se dívka jeho aroganci, neboť nevidí jiné východisko, jak se chlapce zbavit. Právě užití historické reference je pro konkrétní sekvenci a odehnání chlapce klíčové. Užití historických odkazů taktéž hraje významnou roli v pobavení seriálového diváka.

4.9 Epizoda 34 – O válečném umění

V 34. epizodě je zmíněn jeden z nejznámějších citátů z díla Mistra Suna, O válečném umění.

Třicátý čtvrtý díl navazuje na díl předchozí, a tím i na zápletku okolo šikany. Celá epizoda vychází z reakce na šikanu malého Xia Yuho v předchozí epizodě. Ten se s brekem vrátí domů a Liu Xing, dokud rodiče nejsou doma, jde řešit spor za bratra. Mladšímu výrostkovi takzvaně „dá co proto“, a donutí jej omluvit se Xia Yumu. Když se Liu Xing následně vypraví ven, u vchodu na něj čeká neznámý muž zaujímající velmi

---

⁵⁷ Chen Sheng, spolu se svým přítelem Wu Guangem 吴广 nejprve, takřka nuceně svou tíživou situací provedli povstání (209 př. n. l.), a po úspěšné rebelii se Chen Sheng jmenoval králem státu Chu 楚国, s aspirací na dobytí celé říše Qinů. Oba iniciátoři se svým povstáním takřka přes noc učinili slavnými. Na svůj dřívější slib „nezapomenout na své druhy, pokud zbohatne“, ale Chen Sheng zapomněl. Když Chen Shenga jeho dřívější druzi vyhledali, aby se s nimi rozdělil o trošku bohatství, novopečený král je nechal popraviti. Svými činy se tak přiblížil spíše despotické vládě Druhého svrchovaného císaře (viz kapitola Dynastie Qin) a sám Chen Sheng se brzy stal obětí úkladné vraždy. Chen Shengovo a Wu Guangovo povstání však inspirovalo jiná povstání, která vedla k vzniku pozdější dynastie Han (206 př. n. l. -220 n. l.). (Malina, 2004, str. 106-110)

agresivní postoj. Jak Liu Xing brzy zjistí, je to strýc onoho výrostka, který šikanoval jeho mladšího bratra. Onen dospělý muž chce zjednat svému synovci spravedlnost, Liu Xing se ho přitom lekne a vrazí hlavou do sloupu. Když přijde k vědomí, s pláčem se vrátí domů. Doma se situace vyostří a Liu Mei chce onoho neurvalce konfrontovat. Xia Donghai ji ale přesvědčí, že situaci rozumně zvládne vyřešit on. Jak se později ukáže, neurvalec nic rozumně řešit nechce, Donghaie odstrčí a ten si narazí kostrč. Donghai doma zranění svádí na svou nešikovnost, zatímco Liu Mei manželovi nevěří a chce situaci s neurvalcem vyřešit.

Vše se nakonec provalí a Xia Donghai vypadá jako slaboch a je zostuzen před celou rodinou. Když Donghai odchází z bytu, potká se s Liu Xingovým otcem, Hu Yitongem 胡一统. Hu dorazí na návštěvu, uvidí modřinu na čele svého syna a žádá vysvětlení k celé situaci. Nakonec je mu vše vysvětleno a rozhodne se utkat s oním neurvalcem.

Hu Yitong s Liu Xingem čekají na muže venku. Hu se Liu Xinga vyptává na specifika onoho neurvalce a během jejich rozhovoru se objeví historický odkaz; citát z Válečného umění Mistra Suna 孙子. Hu se značně vyděsí, když se dozví, že jeho protivník je vyšší i těžší. Pošle syna domů, a sám poté vezme do zaječích. Když se vrátí do bytu, tváří se jako hrdina, který urovnal hrozbu. Liu Mei se jeho vychloubání nelíbí a pošle bývalého manžela pryč. Ve dveřích se střetne s právě příchozím Xia Donghaiem, který má na ruce sádry a modřiny na obličeji. Nikdo Donghaie nenechá vysvětlit situaci a celá rodina si myslí, že se opět stal obětí onoho neurvalce. Ten se vzápětí k překvapení všech objevuje na scéně a vypráví, jak krádeží přišel o peněženku. Donghai zloděje chytil a riskoval vlastní život. Násilnický soused se v závěru všem omluví za způsobné zranění. Xia Donghai z celé situace vychází jako hrdina.

(Hu Yitong zjišťuje, jak vypadá jeho sok.)

Stopáž 11:02-12:12

Hu: 进门呀，我先打他个满脸花。。。。。。让他服软。对了。爸想问你一下啊，就是那个牛牛的舅舅，他身高多少体重多少，练过什么功夫没有？

Jīnmén ya, wǒ xiān dǎ tā gè mǎn liǎn huā... Ràng tā fúruǎn. Duìle. Bà xiǎng wèn nǐ yīxià a, jiùshì nàgè niúniú de jiùjiu, tā shēngāo duōshǎo tǐzhòng duōshǎo, liànguò shèn me gōngfū méiyǒu?

Jen co vstoupí, dám mu jednu do zubů... dostane za vyučenou. No jo. Tat'ka by se tě chtěl zeptat, ten „Býkův strýc“, kolik váží? Jak je vysoký? A umí nějaké bojové umění?

Hu: 知己知彼方能百战不殆呀!

Zhījīzhībǐ fāng néng bǎizhànbùdài ya!

...**Znej sebe, svého protivníka, a nebudeš nikdy poražen!**

Liu Xing: 成，他哪，没您高，也没您壮，也没您会练。

Chéng, tā nǎ, méi nín gāo, yě méi nín zhuàng, yě méi nín huì liàn.

Dobře, on... nemůže se Vám tatínku rovnat výškou ani silou. Dokonce ani v bojovém umění si nejste rovni.

Hu: 好，这我就放心了。

Hǎo, zhè wǒ jiù fàngxīnle.

Uf, tak se mi ulevilo.

LX: 不过这只是我个人意见，也许，他比您高，比您壮，还比您会练。

Bùguò zhè zhǐshì wǒ gèrén yìjiàn, yěxǔ, tā bǐ nín gāo, bǐ nín zhuàng, hái bǐ nín huì liàn.

Ale to je jen můj dojem. Je možné, že je vyšší, silnější a v boji je lepší než Vy.

Hu: 儿子，我说你有个准话没有啊？

Érzi, wǒ shuō nǐ yǒu gè zhǔn huà méiyǒu a?

Synku, tak jak to tedy je?

LX: 在儿子心目中，亲爹永远是最强壮，最厉害，最勇猛的。不过要是和实际距离有差距的话，那我就不管了。

Zài érzi xīnmù zhōng, qīn diē yǒngyuǎn shì zuì qiángzhuàng, zuì lìhài, zuì yǒngměng de. Bùguò yàoshi hé shíjì jùlí yǒu chājù dehuà, nà wǒ jiù bùguǎnle.

Otec je v synových očích navždy nejsilnějším, nejúžasnějším a nejodvážnějším mužem. Ale jestli to tak skutečně je, nebo ne, o to už se nestarám.

Hu: 你可别害我呀啊。

Nǐ kě bié hài wǒ ya a.

Radši bys mi neměl ubližovat.

LX: 爸，您到底去不去呀？

Bà, nín dàodǐ qù bù qù ya?

Táto, tak jdete, nebo ne?

Hu: 去, 当然去了。

Qù, dāngrán qùle.

Jdu, samozřejmě, že jdu.

Hu Yitonga začíná ovládat strach a vyzvídá, jak vlastně jeho protivník vypadá. Aby nevypadal za strašpytla, maskuje svou otázku citací slavného válečného traktátu mistra Suna 孙子 (535-498 př. n. l.)⁵⁸ O válečném umění 孙子兵法⁵⁹ (*Sūnzi bīngfǎ*), a to asi nejslavnější replikou z onoho díla: „知己知彼方能百战不殆“ (*Zhījǐzhībǐ fāng néng bǎizhànbùdài*) – *Znej sebe, svého nepřítele a nebudeš poražen ve sto bitvách.* (Král, 1995, str. 30)

Hu Yitongovi grimasy během dialogu ukazují mužův strach, avšak otcovská hrdost a dokazování své mužnosti mu nedovolí přiznat před synem strach. Křečovitý Hu tak na seriálové publikum působí komicky, a nutí diváka prožívat společnou nervozitu. Z Hu Yitongova výrazu je taktéž patrné, že by se raději řídil jiným moudrem mistra Suna, a to, pokud situace dovoluje, střetu se vyvarovat (Xu & Li, 2007, str. 61).

I přes stále menší přítomnost válečných konfliktů ve světě, moudrost mistra Suna přetrvává a je možné ji aplikovat v nejrůznějších situacích, které si vyžadují strategického ducha. V 34. epizodě je pomocí výše uvedeného citátu vytvořena komická situace.

---

⁵⁸ **Mistr Sun** (*Sūnwǔ* 孙武) se narodil ve městě Le'an, okrese Huimin ve státě Qi 齐, v nynější provincii Shandong. Dle data jeho narození můžeme Suna považovat za současníka dalších velkých čínských filozofů, jako byl Konfucius (551-479), nebo Laozi 老子 – Starý Mistr, o kterém však s jistotou není známo, kdy žil. (Král, 1995, str. 7-8)

⁵⁹ Suna proslavil jeho traktát s názvem *O válečném umění* 孙子兵法, který je zároveň nejstarší dochovanou knihou, zaměřenou na strategické myšlení, tzv. umění války. Sun pocházel z významné vojenské rodiny. Později na Sunovo strategické myšlení měl vliv i stratég Wu Zixu 伍子胥 a král státu Wu 吴, Helü 阖闾. (Xu & Li, 2007, str. 45-46; Král, 1995, str. 7-9) Sun, i přes to, že napsal jedno z nejvýznamnějších děl válečné strategie, by mohl být považován za pacifistu. Ve svém traktátu píše o nutnosti války pro dobrý chod státu, avšak rovněž radí, pokud je to možné, se válce vyvarovat. (Xu & Li, 2007, str. 61)

4.10 Epizoda 46 – Han Xin, Wang Xiang a jeho příběh synovské oddanosti

V 46. epizodě jsou obsaženy dva historické odkazy. Prvním je podprahová zmínka o knížeti z Huaiyinu, Han Xinovi (Lomová & Pokora, 2012, str. 518). Druhým odkazem je Wang Xiang a jeho příběh synovské oddanosti.

Díl čtyřicátý šestý je morálním poučením nejen pro Xia Xue. Ve škole dostanou od učitele domácí zadání napsat netradiční esej na téma „Jak se cítím, když rodičům myji nohy.“ Liu Xing Xia Xue pomůže vymyslet plán a dají se do díla. Začnou zpovídat Xia Donghaie ohledně jeho pocitů při mytí nohou. Liu Xing poctivě zapisuje, aby Xia Xue vše mohla později napsat do své slohové práce. Dívka už si myslí, že na domácí úkol vyžrála. Když se však druhý den vrátí ze školy a bratři za ní přijdou pro svou odměnu za pomoc s úkolem, našťvaná Xia Xue je nevděčně posílá pryč. Zde se spolu s motivem zrady objevuje odkaz na Han Xina 韩信. Následně dívka přiznává, že její slohová práce neprošla, a spolu s celou třídou musí úkol vypracovat znovu.

(Xia Xue se našťvaná vrátí ze školy a Liu Xing si jde pro odměnu za pomoc s jejím domácím úkolem.)

Stopáž 11:42-12:14

Liu Xing: 小雪，奖励。

Xiǎoxuě, jiǎnglì.

Xia Xue, odměnu.

Xia Xue: 出去。

Chūqù.

Padej.

LX: 生气了。小雪你.....

Shēngqìle. Xiǎo Xuě nǐ ...

Ona je našťvaná. Xiao Xue...

XX: 出去。

Chūqù.

Padej.

Xiao Yu: 姐让你出去。姐，奖励。

Jiě ràng nǐ chūqù. Jiě, jiǎnglì.

Ségra chce, abys odešel. Ségra, odměnu.

XX: 还有你。

Hái yǒu nǐ.

A ty taky padej.

LX: 还有你，看见了吧。这就叫卸磨杀驴，翻脸不认人。

Hái yǒu nǐ, kànjiànle ba. Zhè jiù jiào xiè mò shā lǘ, fānliǎn bù rèn rén.

A ty taky, vidíš! Tomuhle se říká zbavit se někoho po zásluze/**zabít osla jen co přestane tahat mlýnský kámen**. A teď předstírá, že nás nezná.

XY: 说话不算话。

Shuōhuà bù suàn huà.

Ničemu se nedá věřit

LX: 走吧，跟女人没有什么道理讲的。

Zǒu ba, gēn nǚrén méiyǒu shé me dào lǐ jiǎng de.

Jdeme, nemá smysl se s ženami dohadovat.

XX: 你还说，都怪你出的馊主意。我的洗脚作业没通过。

Nǐ hái shuō, dōu guài nǐ chū de sōuzhǔyì. Wǒ de xǐ jiǎo zuòyè méi tōngguò.

Co to povídáš, to je všechno kvůli tomu tvému hloupému nápadu. Úkol o mytí nohou mám špatně.

LX: 啊，没通过？不可能吧！

A, méi tōngguò? Bù kěnéng ba!

Co, Jak to že špatně? To není možné!

V první části čtyřicáté šesté jsme seznámeni s idiomem, který není přímou historickou referencí, avšak **卸磨杀驴 (Xiè mò shā lǘ) – zabít osla, jen co přestane tahat mlýnský kámen**, svým významem nápadně připomíná slavný citát hanského generála Han

Xina 韩信 (231-196 př. n. l.)⁶⁰, který prohlásil: „Je to vskutku tak jak říkají lidé – **když jsou pobiti lstiví zajíci, honící psy nechají uvařit, když jsou postříleni ptáci na nebi, odloží luk⁶¹, a když je nepřítel poražen, zahubí rádce.** Říše byla dobytá, musím být uvařen.“ (ibid, str. 507-518)

Han Xin, stejně jako Liu Xing dělal vše nejlépe, jak jen dovedl, a když dosloužil svému účelu, byl hozen přes palubu. Han Xin získával pro hanského krále vítězství, a postupně tak přibližoval sjednocení země (viz dynastie Han, str. 14). Před službou králi Han byl však varován a nabádán k vytvoření svého samostatného království. „Když je všechna zvíř ulovena, dají lovecké psy uvařit zaživa.“ Han Xin na varování nedbal a pokračoval Liu Bangovým jménem v dalším válečném tažení. Roku 202 př. n. l. Liu Bang, převážně díky Han Xinovi, sjednotil říši a stal se císařem dynastie Han 汉朝. Roku 201 př. n. l. na Han Xina přišlo udání o účasti na plánování vzpoury proti císaři. Han Xin byl zajat, spoután a vzpomněl si na varování, které kdysi obdržel. Han Xin se před Liu Bangem obhajoval právě výše uvedeným citátem. (ibid., str. 507-518)

Liu Xing naštěstí nebyl za pomoc s neuznaným úkolem uvařen⁶², ale Xia Xue mu přes očividnou snahu neprojevila vděk. Situace je brzy vysvětlena, a Liu Xing sestře odpustí její předchozí našťvanost. Po celou scénu Liu Xingovi sekunduje Xia Yu, a bratři se tak podílejí na tvorbě humorných prvků obsažených v této sekvenci.

Xia Xue se rozhodne úkol pečlivě vypracovat a umýt rodičům nohy. Otec ale zkritizuje její chování a přístup. Další den za ní pošle Liu Xinga, který ji převypráví

---

⁶⁰ Život generála **Han Xina** 韩信 (231-196 př. n. l.) úzce souvisí s králem a pozdějším císařem dynastie Han, Liu Bangem 刘邦, a také jeho sokem Xiang Yuem 项羽. Na sklonku dynastie Qin 秦 (221-207 př. n. l.), se mladý a nadaný Han Xin připojil k Xiang Yuho revoltě proti vládnoucí dynastii. Dynastie Qin padla, Han Xin se dostal do rukou Liu Bangovy odbojové kliky a měl být popraven. Han Xin se ohradil, zda Liu Bang takto hodlá vládnout v nové říši a byl omilostněn. Dokonce byl králi doporučen na pozici generála, na kterou se přes královu počáteční nedůvěru nakonec propracoval. (Lomová & Pokora, 2012, str. 503-506)

⁶¹ 飞鸟尽 良弓藏 狡兔死 走狗烹 (*Fēiniǎo jìn liáng gōng cáng jiǎo tù sǐ zǒugǒu pēng*) – originální znění Han Xanova citátu.

⁶² Trest byl sice Han Xinovi prominut, přišel však o své zaslouženě získané území, a byl sesazen na pozici knížete. Cítil se zrazen a Liu Bangovi již nedůvěřoval. (Lomová & Pokora, 2012, str. 518) Roku 197 př. n. l. Han Xin padl do léčky zrádné císařovny Lü a korunního prince, kteří se nepohodlného knížete zbavili nadobro. „Lituji, že jsem neposlech varování, a tak mě nakonec přelstila ženská a děcko. Nebyla to snad vůle nebes?!“ (ibid, 2012, str. 519-520)

moralizující konfuciánský příběh Wang Xianga 王祥 a jeho synovské oddanosti (který je druhým historickým odkazem v 46. epizodě), aby Xia Xue pochopila problém jejího chování z poslední doby, a aby si uvědomila pravý smysl zadání slohové práce.

(Xia Donghai poslal Liu Xinga, převyprávět Xiao Xue příběh o synovské oddanosti.)

Stopáž 18:27-20:34

Liu Xing: 从前有一个小孩儿。

Cóngqián yǒu yīgè xiǎo hái'ér.

Bylo jednou jedno dítě.

Xia Yu: 停，你看，小声点。姐还没完成洗脚作业呢。正烦着呢。

Tíng, nǐ kàn, xiǎoshēng diǎn. Jiě hái méi wánchéng xǐ jiǎo zuòyè ne. Zhèng fán zhene.

Počkej, dívej... tiše, ségra ještě nedokončila domácí úkol o mytí nohou. Je podrážděná.

LX: 没事，刚才爸呀，已经叫小雪大半天了，可是呢，她谁也不理。她现在基本上已经丧失听力了。

Méishì, gāngcái bà ya, yǐjīng jiào xiǎoxuě dà bàntiānle, kěshì ne, tā shéi yě bù lǐ. Tā xiànzài jīběn shàng yǐjīng sàngshī tīnglìle.

To nevadí. Táta už Xiao Xue volá nějakou dobu, ale ji to nezajímá. Dočista ztratila sluch.

XY: 那怎么办，咱们把姐姐送医院去吧。

Nà zěnme bàn, zánmen bǎ jiějiě sòng yīyuàn qù ba.

A co s tím budeme dělat? Vezmeme ji do nemocnice?

LX: 不用，爸说了，只要我给小雪讲一个故事。她准好，就说吧：从前有个小孩他叫做王祥.....

Bùyòng, bà shuōle, zhǐyào wǒ gěi xiǎoxuě jiǎng yīgè gùshì. Tā zhǔn hǎo, jiù shuō ba: Cóngqián yǒu gè xiǎohái tā jiàozuò wáng xiáng...

Netřeba. Táta říkal, že stačí když Xiao Xue převyprávím jeden příběh. Připravit, teď: jednou byl jeden chlapec a ten se jmenoval **Wang Xiang**...

XY: 是你们班的吧？

Shì nǐmen bān de ba?

Tvůj spolužák?

LX: 不是，是晋朝的！她特别特别的可怜。他妈死以后，他爸找了一个后妈。他后妈对王祥特别特别的不好。后妈呢，有一天病倒了，想吃鱼。王祥呢，就去给她买鱼。

Bùshì, shì jìn cháo de! Tā tèbié tèbié de kělián. Tā mā sǐ yǐhòu, tā bà zhǎole yīgè hòumā. Tā hòumā duì wáng xiáng tèbié tèbié de bù hǎo. Hòumā ne, yǒu yītiān bìng dǎo le, xiǎng chī yú. Wáng xiáng ne, jiù qù gěi tā mǎi yú.

Ale ne, z dynastie Jin! Byl to opravdový chudák. Po smrti matky si jeho otec našel jinou ženu, která se k Wang Xiangovi chovala opravdu zle. Macecha jednoho dne onemocněla a dostala chuť na rybu. A Wang Xiang se vypravil tu rybu koupit.

XY: 去超市买的吧？

Qù chāoshì mǎi de ba?

Šel do supermarketu?

LX: 超市？那时候超市可能关门了，你知道吧。

Chāoshì? Nà shíhòu chāoshì kěnéng guānménle, nǐ zhīdào ba.

Ten byl tou dobou asi zavřený, víš?

Xia Xue: 晋朝，那个时候哪有什么超市呀。

Jìn cháo, nàgè shíhòu nǎ yǒu shé me chāoshì ya.

V období dynastie Jin nebyly žádné supermarkety!

LX: 就是小雨，晋朝的时候哪有超市呀！可是菜市场也没有鱼了。王祥呢，就走到河边，看见河面上已经一层很厚很厚的冰了，于是他就走到冰上……

Jìn cháo, nǎgè shíhòu nǎ yǒu shé me chāoshì ya jiùshì xiǎoyǔ, jìn cháo de shíhòu nǎ yǒu chāoshì ya! Kěshì cài shìchǎng yě méiyǒu yúle. Wáng xiáng ne, jiù zǒu dào hé biān, kànjiàn hémiàn shàng yījīng yī céng hěn hòu hěn hòu de bīngle, yúshì tā jiù zǒu dào bīng shàng...

Přesně tak Xiao Yu, v té době nebyly žádné supermarkety! No a na trhu taky zrovna neměli rybu. Wang Xiang tedy došel ke břehu řeky. Zahleděl se na řeku, na které se v té době už vytvořil silný led. Vtkročil tedy na led a ...

XY: 就开始滑冰。

Jiù kāishǐ huábīng.

A začal bruslit.

LX: 什么滑冰啊！于是他就在冰面上开始脱衣服。

Shénme huábīng a! Yúshì tā jiù zài bīng miàn shàng kāishǐ tuō yīfú.

Jaký bruslení zase! Na ledu si začal sundávat oblečení.

XY: 啊，就开始冬泳一呀，二呀。

A, jiù kāishǐ dōngyǒng yī ya, èr ya.

Aha, takže si šel zaplavat v ledové vodě... hu, ha!

LX: 什么冬泳啊！？他脱完衣服以后，就趴到了冰上。然后呢，用自己的身体把柄全都给暖化了。从河里抓出两只，抓出两只王八。

Shénme dōngyǒng a!? Tā tuō wán yīfú yǐhòu, jiù pā dào le bīng shàng. Ránhòu ne, yòng zìjǐ de shēntǐ bǎibǐng quán dōu gěi nuǎn huà le. Cóng hé lǐ zhuā chū liǎng zhī, zhuā chū liǎng zhī wángbā.

Co sem zas cpeš otužování!? Poté co se vysvlékl z oblečení, si lehl na led a svým tělem roztál led. Potom z řeky vylovil dvě...vylovil dvě želvy.

XX: 错了，那是两条鲤鱼。这个呀，叫做卧冰求鲤呀的故事。

Cuò le, nà shì liǎng tiáo lǐyú. Zhège ya, jiàozuò wò bīng qiú lǐ ya de gùshì.

Blbost, byli to dva kapři. To je příběh o synovské oddanosti. **Vlastním tělem roztál led, aby kapra dostal hned.**

LX: 老爸的招可真灵啊！

Lǎo bà de zhāo kě zhēn líng a!

Táta je fakt chytrý!

XX: 你说什么？

Nǐ shuō shénme?

Co to povídáš?

LX: 爸，爸，爸，你这招可真灵。小雪已经恢复听力开始讲话了。

Bà, bà, bà, nǐ zhè zhāo kě zhēn líng. Xiǎoxuě yǐjīng huīfù tīnglì kāishǐ jiǎnghuà le.

Táto, táto, to byl opravdu chytrý tah. Xiao Xue už slyší a začala mluvit!

Druhá část epizody obsahuje příběh o synovské oddanosti, 卧冰求鲤 (*Wò bīng qiú lǐ*) – „Vlastním tělem roztál led, aby kapra dostal hned⁶³“, který je ovšem vyprávěn v Liu Xingově podání a doplněn o komické vstupy Xiao Yuho do vyprávění. Příběh má Xia Xue připomenout základní konfuciánské morální hodnoty, což se také povede. Příběh ministra, který žil na přelomu období Tři říši a dynastie Jin, Wang Xianga 王祥 (184-268)⁶⁴ a jeho oddanost vůči maceše, pomůže Xia Xue vyřešit zadání školního slohu.

Wang Xiangův příběh je považován za jeden z dvaceti čtyř konfuciánských příkladů synovské oddanosti. Příběhy byly zkompileovány za doby mongolské dynastie Yuan 元朝 (1260–1368) Guo Jujingem 郭居敬. Guo Yujing ve své kompilaci zaznamenal příběhy, sahající hluboko do mýtických dob starověké Číny (2233–2184 př. n. l.), až po dynastii Severní Song (960-1127) 北宋. (Kimbrough, 2019, str. 69)

Na konci vyprávění dorazí Xia Donghai, který přinese Xia Yuho knížku lidových rčení a poučení, aby dcera nezapomínala, jak se má chovat vůči lidem ve svém okolí. O komickou složku vypravování příběhu se zaslouhuje nejen malý Xia Yu, ale především Liu Xing, jehož nepřesnosti při vyprávění musí Xia Xue opravovat.

4.11 Epizoda 47 – Lu You

Ve 47. epizodě Xia Xue omylem rozbije matčinu vázu s květinou, střepy uklidí a matce zanechá omluvný vzkaz. Liu Xing má radost a věří, že Xia Xue dostane od matky vynadáno a jejich role se alespoň na chvíli otočí. Namísto Liu Xingova očekávání, dostane sestra pochvalu, že se k činu přiznala. Dokonce dostane matčin starý mobilní telefon, jako odměnu.

---

⁶³ Autorkou českého překladu a přebásnění idiomu je kolegyně Nela Valchářová s drobným přispěním Mgr. Ondřeje Vichera.

⁶⁴ **Wang Xiang** 王祥 byl politikem ve státě Wei 魏, a na konci svého života si udržel vysoké postavení během nově přichodící dynastie Jin 晋朝. Wang Xiang byl znám pro svou synovskou oddanost, díky které se zapsal mezi konfuciánské příklady synovské oddanosti. Jeho vlastní matka zemřela, když byl ještě dítě. Macecha svého nevlastního syna neměla příliš v lásce, a dokonce proti němu poštvála i vlastního otce. Přes veškerou neprojevovanou rodičovskou lásku, se ve zdraví i nemoci o rodiče staral ukázkově. (Kimbrough, 2019, str. 77)

Liu Xing nechápe, jak je to možné a hned při první příležitosti vázu rozbije úmyslně, aby se sestře vyrovnal a měl také nárok na odměnu. Při zanechávání obdobného omluvného vzkazu ho však přistihne sestra, která okamžitě tuší, která bije. Když se Liu Xing vrací ze školy, zjistí, že jeho vzkaz zmizel a na stole je nová váza, jako by se nic nestalo. Konfrontuje Xia Xue, která má podle něj ve zkažení jeho „dobrého skutku“ prsty. Mezi sourozenci se strhne hádka, kterou zastaví až příchod jejich babičky. Jak se později ukazuje, byla to právě ona, kdo koupil novou vázu, aby urovnala Liu Xingovu neplechu. Babička si vše vyslechne a rozhodne se Liu Xingovi také pořídit telefon. Když se Liu Mei dozví o Liu Xingově novém telefonu, vůbec se jí to nelíbí. V souvislosti s telefonem je opětovně variován historický odkaz z druhé epizody. Liu Mei také brzy přijde na to, jak se celá situace odehrála. Syna následně po zásluze potrestá měsícem domácích prací.

(Liu Xing telefonuje, když vzápětí přichází do bytu Liu Mei a podivuje se, kde Liu Xing sebral telefon.)

Stopáž 19:30-20:04

Liu Xing: 你不知道有手机是多么的方便..... 我回头再跟你说啊。

Nǐ bù zhīdào yǒu shǒujī shì duōme de fāngbiàn..... Wǒ huítóu zài gēn nǐ shuō a.

Ani nevíš, jak je super mít mobil... ozvu se ti.

Liu Mei: 刘星，你哪来的手机呀？

Liú xīng, nǐ nǎ lái de shǒujī ya?

Liu Xingu, kde jsi vzal ten mobil?

LX: 我，我姥姥给我的。

Wǒ, wǒ lǎolao gěi wǒ de.

Dala mi ho babička.

LM: 姥姥给你的？凭什么呀，凭什么给你啊？

Lǎolao gěi nǐ de? Píng shénme ya, píng shénme gěi nǐ a?

Tak babička ti ho dala? Na základě čeho? Za co jsi ho dostal?

LX: 只许老妈防火，不许姥姥点灯啊？

Zhǐ xǔ lǎo mā fánghuǒ, bùxǔ lǎolao diǎndēng a?

Mámě projde zhářství, ale babička nemůže ani svítit?

Babička: 人家刘星啊，知错就改。不摔那花瓶了，所以我也奖励他。

Rénjiā liú xīng a, zhī cuò jiù gǎi. Bù shuāi nà huāpíngle, suǒyǐ wǒ yě jiǎnglì tā.

Liu Xing ví, co je dobré a špatné. Nerozbil vázu, tak jsem ho odměnila.

LM: 不摔花瓶也有将？

Bù shuāi huāpíng yěyǒu jiàng?

Takže za to, že nerozbil vázu, dostal odměnu?

Babička: 说错了，是摔花瓶啊。

Shuōcuòle, shì shuāi huāpíng a.

Spletla jsem se, rozbil ji.

Liu Xing opět ukazuje svou vychytralost, když znovu použije poučení zaznamenané Lu Youem 陆游 (1125-1210), básníkem dynastie Song. Je zde vidět změna oproti prvnímu užití tohoto obratu v druhé epizodě (viz 2. epizoda, str. 18-20), kdy Liu Xing přišel na možnost upravit si moudrost k obrazu svému. Tentokrát frázi použije automaticky, jako kdyby ji od první zmínky v seriálu používal častěji. Z kontextu je možné usuzovat, že v čínské slovní zásobě je více tvárných frazémů, nicméně ve vzorku prvních 50 shlédnutých a analyzovaných epizod jsem vyšší frekvenci těchto jevů nezaznamenal.

Liu Xing se zde zastává babičky, která mu koupila stejný telefon, který dostala Liu Xingova sestra. Tentokrát původní frázi: „只许州官放火，不许百姓点灯“ (*Zhǐ xǔ zhōu guān fānghuǒ, bùxǔ bǎixìng diǎndēng*) – „Úředníkům projde žhářství, ale prostí lidé nemohou ani svítit“ upraví na: „只许老妈防火，不许姥姥点灯“ (*Zhǐ xǔ lǎo mā fānghuǒ, bùxǔ lǎolao diǎndēng*) – To jen mámě projde i žhářství a babička nemůže ani svítit. Opět se jedná o záměnu lexika, za účelem vystihnout aktuální situaci. Vedlejším produktem je vytvoření vtipu.

4.12 Epizoda 49 – Su Shi a jeho koleno

V 49. epizodě se nalézají poslední historická reference z vybraného analyzovaného úseku. Odkazem je pokrm nazývaný Vepřové koleno Dongpo – 东坡肘子 (*Dōng pō zhǒuzi*).

Xia Donghai přináší radostnou zprávu, že byla jeho hra vybrána zahraničním producentem. Onen režisér – Američan, se chce s rodinou potkat přímo v jejich bytě a celá rodina se na událost radostně připravuje. Liu Mei navaří menu, složené z několika tradičních čínských jídel. Jeden z tradičních pokrmů, které Liu Mei připraví, byl vymyšlen

čínským básníkem, filozofem a labužníkem **Su Shi** 苏轼⁶⁵. V názvu jídla zazní básníkův pseudonym (Dongpo).

Nejprve dorazí cizincův asistent, který oznámí zpoždění a předá všem členům rodiny drahé dary. O chvíli již přichází onen tajemný cizinec, a k údivu všech zúčastněných se z Američana vyklubá Xia Donghaiova bývalá manželka.

Donghai s bývalou manželkou odchází na večeři do luxusní restaurace, kde mu žena oznamuje, že chce převzít do péče jejich děti (Xia Yua a Xia Xue). Xia Donghai se po setkání vrátí domů celý sklíčený a vše přetlumočí rodině. Děti by čekal s bohatou matkou život plný luxusu, ale musí se rozhodnout samy, zda zůstanou se Xia Donghaiem, či nikoliv. Epizoda má otevřený konec, rozhodnutí dětí se dozvídáme až v následující epizodě.

(Probíhá porada všech členů rodiny o přípravě na příchod zahraničního režiséra.)

Stopáž 3:56-4:27

Xia Donghai: 老外明天可就来了。明天的晚餐你可要准备好啊。

Lǎowài míngtiān kě jiù láile. Míngtiān de wǎncān nǐ kě yào zhǔnbèi hǎo a.

Zítra přijde ten cizinec. To abys na večeři nachystala něco dobrého.

Liu Mei: 你放心，第一道菜就是东坡肘子。

Nǐ fàngxīn, dì yī dào cài jiùshì dōng pō zhǒuzi.

Můžeš být v klidu, první chod bude „Dušené koleno Dongpo“.

XDH: 胆固醇是不是有点太高了！

---

⁶⁵ **Su Shi** 苏轼, nebo také **Su Dongpo** 苏东坡, byl jednou z vlivných osob čínské literárnosti dynastie Song. Ovlivnil nejen vývoj Čínské prózy a básnictví, ale i estetiku, malbu a kaligrafii. Narodil se do vznešené, avšak ne příliš bohaté rodiny. Proto byl vzděláván převážně svým otcem, Su Xunem 苏洵 (1009-1066), který byl později známý pro své politické eseje. (Mair, 1994, str. 438)

Během svého působení Su Shi napsal několik kritických memoriálů. Kritický byl především vůči problémům v oblasti financí a vojenství. Pro svůj postoj byl mezi lety 1079 až 1100 několikrát odsouzen k vyhnanství. Následně mu byly skutky prominuty, v závislosti na střídání panovníků. Během svého exilového pobytu napsal báseň Východní svah 东坡 (*dongpo*) na farmě ve stejnojmenné vesničce v západním Sichuanu. Z pobytu ve vesnici Dongpo 东坡 (překládá se jako „Východní svah“), si básník odnesl své literární přízvisko, Su Dongpo. (ibid, str. 252,439)

Dǎngùchún shì bùshì yǒudiǎn tài gāole!

Není to příliš tučné jídlo?

LM: 那有什么办法呀！东波肘子必须得上。它具有中国特色。

Nà yǒu shé me bànfǎ ya! Dōng bō zhǒuzi bìxū dé shàng. Tā jùyǒu zhòng guó tè sè.

Tak co bys udělal! Rozhodně ho musím udělat. Je to vyhlášená čínská pochoutka.

Xia Yu: 美国的猪也有肘子呀？

Měiguó de zhū yěyǒu zhǒuzi ya?

Americká prasátka mají taky kolena?

LM: 光有肘子没文化有什么用啊。东波肘子为什么烂？他又中国传统文化的积淀。

Guāng yǒu zhǒuzi méi wénhuà yǒu shé me yòng a. Dōng bō zhǒuzi wèishéme làn? Tā yòu zhōngguó chuántǒng wénhuà de jīdiàn.

I když mají kolena, nemají tradice. Co je špatného na „Dongpoovu dušeném koleni“?
Je to součást čínské kultury.

Všichni: 啊啊啊啊

Aaa

Hmm.

LM: 懂吗你们！？

Dǒng ma nǐmen!?

Chápete!?

Když Xia Donghai požádá Liu Mei o chutné jídlo na večeři se zahraničním režisérem, Liu Mei už má menu připravené. Přejde s tradičním pokrmem 东波肘子 (*Dong po zhōuzi*) – „Dongpoovo dušené koleno“. Celá rodina se zarazí a pokrm se jim nezdá dostatečný. Je to opět Liu Mei, která rodinu přesvědčí, že onen pokrm je čínským kulturním odkazem.

Su Dongpo, po kterém je pokrm pojmenován, je považován za jednoho ze čtyř klasických čínských gastronomů. Existuje legenda, podle které Su omylem vynalezl pokrm, v pozdějších stoletích známým pod názvem „Vepřové koleno Su Dongpo“. Legenda vypráví o tom, že jednoho dne chtěl básník připravit dušené vepřové, avšak během procesu vaření se za ním zastavil známý a vyzval Sua k partičce čínského šachu. Su

na připravované vepřové dočista zapoměl, dokud se samo nepřipomnělo výraznou vůní, která se linula vzduchem. (Lin & Lin, 1969, str. 55)

Na základě národnostních předsudků jídlo jako první odsoudí Donghai, který se obává, že cizince – Američana tučné vepřové koleno neosloví, stejně jako historie, která se s pokrmem pojí. Xiao Yu se zapojí do debaty o pokrmu a zeptá se, zda prasata v Americe nemají kolena, poněvadž v jeho věku nechápe kulturní rozdíly v přípravě pokrmů. Jeho poznámku glosuje našťvaná Liu Mei, která malému synovi stručně odvětlí, že kolena mají, ale tradice ne. Vtip pokračuje, když dorazí zahraniční režisér, ze kterého se vyklube Xia Donghaiova bývalá manželka, Číňanka, která s díky tradiční večeři odmítne.

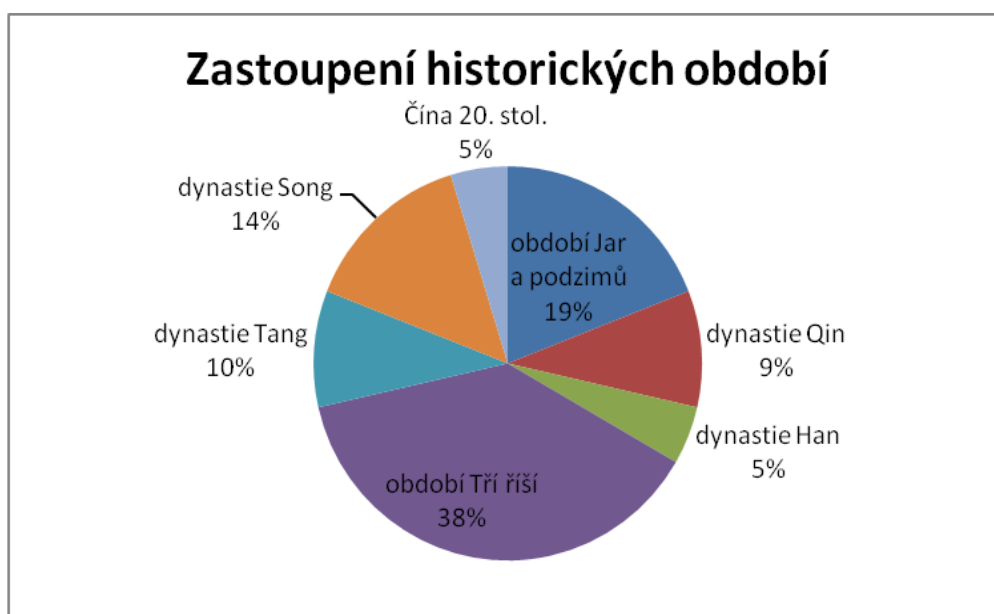
Samotný Su Shi již dále v epizodě zmiňován není, avšak při zmínce pokrmu Liu Mei apeluje na důležitost jídel, které mají tzv. přidanou hodnotu a jsou spojena s čínskou historií a kulturou.

5 Závěrečná analýza

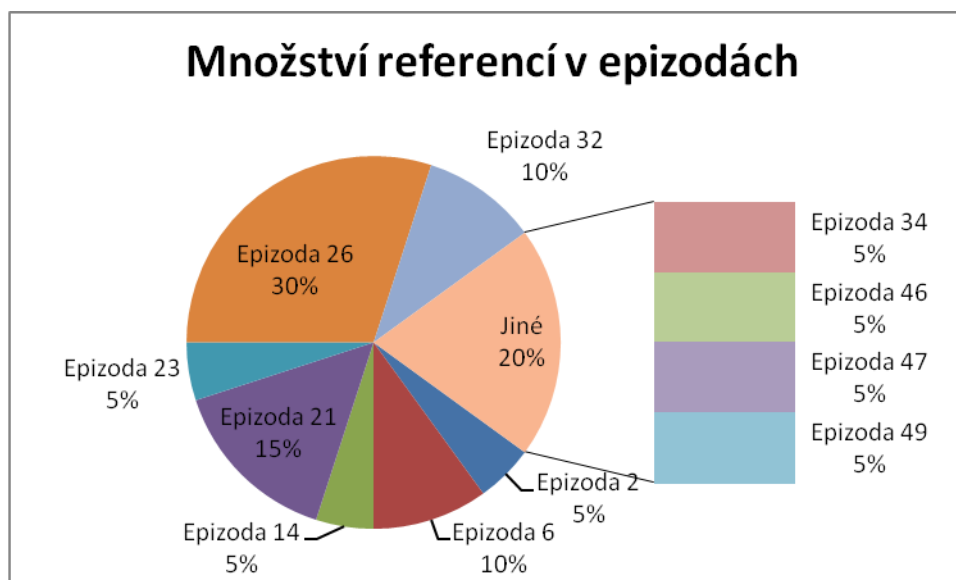
V úseku prvních padesáti epizod první řady seriálu bylo postupně nalezeno dvacet historických referencí. Všechny odkazy se objevily ve dvanácti epizodách ze zmíněného výčtu. Historické reference v kontextu působí přirozeně a nenuceně. Jejich užití se jeví jako propracované a nejsou užívány nahodile.

Všech dvacet odkazů je rozřazeno do šesti historických period, kterými jsou chronologicky po sobě jdoucí: období Jar a podzimů, dynastie Qin, dynastie Han, období Tří říší, dynastie Tang, dynastie Song a jeden odkaz zasahující do moderních dějin Číny 20. století.

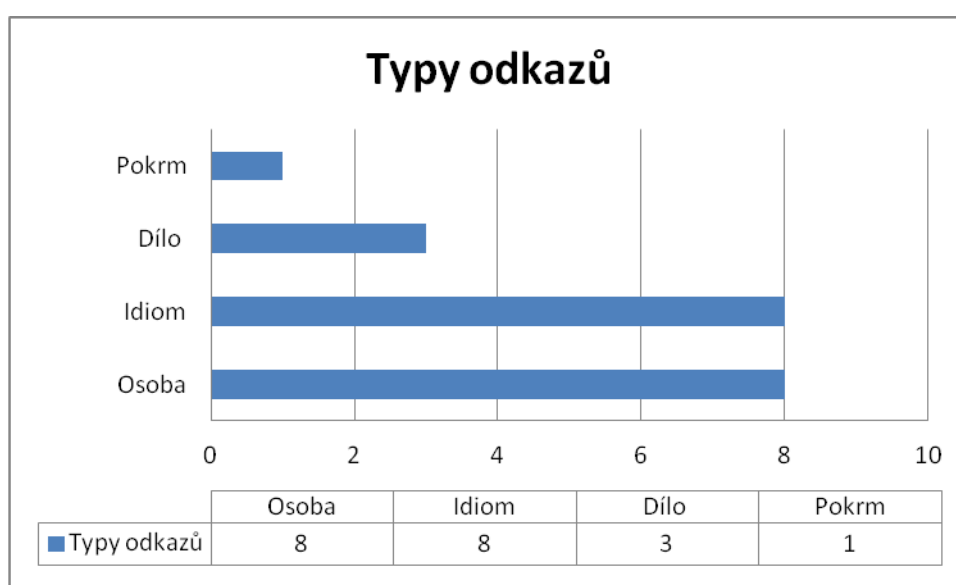
K období Jar a podzimů byly nalezeny čtyři odkazy. Následuje období krátké vlády dynastie Qin, ke které se řadí dva odkazy. Chronologicky následující dynastii Han byl přiřazen jeden odkaz. Pozdější období Tří říší je periodou, v níž bylo zachyceno největší množství referencí, a především velké množství opakujících se odkazů. Jedná se o dvakrát opakující se zmínku historické osobnosti, a také dvakrát se opakující historický idiom spojený s periodou Tří říší. Dále se jedná o další historický idiom a o zmínku třech dalších osob. Seriál ve vybraném úseku tedy obsahuje šest různých odkazů ze Tří říší. Spolu s opakujícími se odkazy se celkem jedná o osm referencí. Následuje dynastie Tang se dvěma odkazy a dynastie Song se třemi odkazy, z nichž dva zmiňují totožný citát díla stejné historické postavy (Lu You). Z uvedeného výčtu epizod byl nalezen pouze jeden odkaz k moderním dějinám Číny. Z výčtu period a frekvence užití odkazů lze vypožorovat, že některá období jsou upřednostněna. Jedná se pravděpodobně o všeobecně populárnější a po historické stránce zajímavější období čínských dějin.

Nejbohatší epizodou na historické odkazy je epizoda 26, která obsahuje pět historických odkazů. Druhou nejbohatší epizodou je 21. epizoda, ve které byly nalezeny tři odkazy. Následují epizody 6 a 32 – obě epizody se dvěma odkazy. Zbytek odkazů je rozdělen vždy po jednom, na konkrétní epizodu seriálu.

Z dvaceti nalezených odkazů, osm je přímým odkazem na historickou osobnost a zmiňuje její jméno. Patří sem ale i idiom 狗咬吕洞宾 (*gou yao Lü Dongbin*), neboť přímo odkazuje na historickou osobnost. Dalších osm odkazů je považováno za idiomatická spojení. Následují tři odkazy na historická díla (knihy a básně). Posledním odkazem je pokrm, jenž je pojmenován po historické osobě, kterou byl státník Su Shi (Su Dongpo).

Ze seriálového kontextu je patrné, že hlavní účel užití byl ve všech případech humor. Hypotézu potvrzuje smích, dokreslený na pozadí konkrétních scén. Pro pochopení tohoto typu humoru je nezbytná dostatečná znalost historie. Situační komedie 家有儿女 je určena především pro čínské televizní diváky. Můžeme proto usuzovat, že většina výše zmíněných historických referencí patří mezi předpokládané základní vědomosti čínského diváka.

Stejně jako je užití idiomů v čínském jazyce indikátorem vzdělanosti mluvčího, podobnou funkci plní užití historických referencí. Jsou používány, aby někoho zesměšnily; připodobnily situaci k věkům minulým, které vystihují aktuální dění – poučit, dát najevo své vědomosti a intelektuálně se nad druhou osobu povýšit. Může se také jednat o běžnou konverzaci na historické téma, či jinak souvisí s historií.

V seriálu 家有儿女 jsou, jak je uvedeno výše, odkazy používány účelově. Oživují běžný humor objevující se v situační komedii. Mnohdy jsou pomocí historických odkazů vypracovány důkladnější zápletky, pro tvorbu dalších vtipů. Pro humorné situace jsou důležitým faktorem děti, které často komolí frazémy, nechápu kontext, či reference neznají. I přes případnou neznalost historických odkazů si divák (nerodilý mluvčí) čínského sitkomu nemusí zoufat. Vtipy založené na historických (ale také kulturních) odkazech jsou sice jedny z propracovanějších, avšak v celkovém objemu seriálového humoru, jak vyplývá z provedené analýzy, jsou v menšině.

6 Bibliografie

- About Pleco Software – The #1 Chinese dictionary app for iOS and Android* [online]. Copyright © 2020 Pleco Inc. [cit. 25.05.2020]. Dostupné z: <https://www.pleco.com/about/>
- ABZ.cz: slovník cizích slov. *slovník-cizich-slov.abz.cz*. [Online] [Citace: 6. 5. 2020.] <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/hegemon>.
- Ames, Roger T. 2020. Confucius. In: *Encyclopædia Britannica*. [Online] 21. 3 .2020. [Citace: 12. 4 2020.] <https://www.britannica.com/biography/Confucius>.
- Cao Cao. In: *Encyclopædia Britannica*. [Online] 2020. [Citace: 24. 5. 2020.] <https://www.britannica.com/biography/Cao-Cao>.
- Chiew, Majorie. 2018. In a dog s world. In: *Pressreader*. [Online] 21. 2 2018. [Citace: 11. 4 2020.] <https://www.pressreader.com/malaysia/the-star-malaysia-star2/20180221/281758449767736>.
- Crespigny, Rafe De. 1996. *To Establish Peace: being the Chronicle of the Later Han dynasty for the years 189 to 220 AD as recorded in Chapters 59 to 69 of the Zizhi tongjian of Sima Guang*. Canberra : Canberra: Faculty of Asian Studies, Australian National University. Sv. 2. Dostupné z: <https://openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/42049?mode=full>
- Fitzgerald, Richard D. Three Kingdoms Period Begins in China. In: *Salem Press Encyclopedia* [online]. 2020 [Citace: 27. 05. 2005]. Dostupné z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=1&sid=e99f89fc-3e32-41d4-90d5-c7276daf8e33%40sdc-v-sessmgr03&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHVybCxlYWQmbGFuZz1jcyZzaXRlPWVkcyl1saXZI#AN=89454443&db=ers>
- Fairbank, John K. 2010. *Dějiny Číny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Guanyu handian* - handian. [online]. Copyright © [cit. 25. 05. 2020]. Dostupné z: <https://www.zdic.net/aboutus/>
- Home with Kids. 2008. In: *Wikipedia*. Wikimedia Foundation [Citace: 24. 6. 2020]. Accessible at: https://en.wikipedia.org/wiki/Home_with_Kids
- Kamenarović, Ivan P. 2001. *Klasická Čína*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Kimbrough, R. Keller. 2019. Translation: The Twenty-Four Filial Exemplars. [Online]. [Citace: 13. 4 2020.] Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26864865>.

- Král, Oldřich. 1995. *Mistr Sun : O válečném umění*. Olomouc: VOTOBIA.
- Li, Henry. 2018. Wang mei zhi ke. In: *Ancient Chengyu*. [Online] 2018. [Citace: 11. 4 2020.] <https://ancientchengyu.com/quench-thirst-watch-plums/>.
- . 2019. Hua bing chong ji. In: *Ancient Chengyu*. [Online] 2019. [Citace: 11. 4 2020.] <https://ancientchengyu.com/draw-cake-satisfy-hunger/>.
- Li, Zhisui. 1996. *Soukromý život předsedy Maa*. 1. vydání. Praha: ETC publishing s. r. o.
- Lü Dongbin. In: *New World Encyclopedia*. [Online] 2008. [Citace: 21. 11 2019.] https://www.newworldencyclopedia.org/entry/L%C3%BC_Dongbin.
- Lu Zhaogong 鲁昭公 [vévoda Zhao ze státu Lu]. In: *Baike baidu*. [Online] [Citace: 14. 5 2020.] <https://baike.baidu.com/item/%E9%B2%81%E6%98%AD%E5%85%AC/4400279?fr=aladdin>.
- Liu Bei. In: *Encyclopædia Britannica*. [Online] 1. 1 2020. [Citace: 24. 5 2020.] <https://www.britannica.com/biography/Liu-Bei>.
- Lin, Hsiang-ju a Lin, Tsuifeng. 1969. *Chinese Gastronomy*. New York: Hastings House.
- Liščák, Vladimír. 2008. *Dějiny Číny, Taiwanu a Tibetu v datech*. Praha: Libri.
- . 2012. *Čína - stručná historie států*. Praha : Libri.
- Liu, Lixin a Deng, Fang. 2009. *Home with Kids 1*. 1. Beijing: World Publishing Corporation.
- Loewe, Michael a Shaughnessy, Edward L. 1999. *The Cambridge history of ancient China: from the origins of civilization to 221 B.C.* 1. New York: Cambridge University Press.
- Lomová, Olga a Pokora, Timoteus. 2012. *Kniha vrchních písařů, výbor z díla čínského historika*. 1. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Mair, Victor. 1994. *The Columbia Anthology of Traditional Chinese Literature*. New York: Columbia University Press.
- Malina, Jaroslav. 2004. *První císař*. 2. vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
- Nienhauser, William H. 1986. *The Indiana companion to traditional Chinese literature*. Bloomington: Indiana University Press.

Palát, Augustin a Průšek, Jaroslav. 2001. *Středověká Čína*. Praha: DharmaGaia.

Records of Three Kingdoms. In: *New world encyclopedia*. [Online] 27. 7 2019. [Citace: 18. 11. 2019.] www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Records_of_Three_Kingdoms&oldid=1022337.

Romance of the Three Kingdoms: In A Plum Garden, Cao Cao Discusses Heroes; Using The Host's Forces, Guan Yu Takes Xuzhou - Chinese Text Project. Chinese Text Project [online]. [Citace: 20. 5. 2020.] Dostupné z: <https://ctext.org/sanguo-yanyi/ch21>

Shehe xiaoxuesheng xuexi de gu shici 100 shou 适合小学生学习的古诗词 100 首. In: *Baidu wenku*. [online] © [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://wenku.baidu.com/view/be99ab31793e0912a21614791711cc7930b77854.html>

Sanguozhi – Xuanju mo qu you, ming ru hua di zuo bing, buke dan ye 三国志 – 选举莫取有，名如画地作饼，不可啖也 [Historie Tři říší – Volby jsou třeba, reputace je jako namalovaná placka, nenajíte se jí]. Chinese Text Project. *Chinese Text Project* [online]. [Citace: 20. 5. 2020.] Dostupné z: <https://ctext.org/sanguozhi/ens?searchu=%E9%80%89%E4%B8%BE%E8%8E%AB%E5%8F%96%E6%9C%89%E5%90%8D%EF%BC%8C%E5%90%8D%E5%A6%82%E7%94%BB%E5%9C%B0%E4%BD%9C%E9%A5%BC%EF%BC%8C%E4%B8%8D%E5%8F%AF%E5%95%96%E4%B9%9F>

Schram, Stuart Reynolds. 2020. Mao Zedong. *Encyclopædia Britannica*. [Online] 27. 1 2020. [Citace: 14. 4 2020.] <https://www.britannica.com/biography/Mao-Zedong>.

Shiji: Chen sheshi jia 史记：陳涉世家 [Zápisky historika : Dědičný rod Chen she] - Chinese Text Project. *Chinese Text Project* [online]. [Citace: 28. 4. 2020.] Dostupné z: <https://ctext.org/shiji/chen-she-shi-jia/>

Shijing. In: *Encyclopædia Britannica*. [Online] 2012. [Citace: 12. 4. 2020.] <https://www.britannica.com/topic/Shijing>.

Slunčík, Václav. 2010. *Sitcom : vývoj a realizace*. 1. Praha: Akademie múzických umění v Praze.

Słupski, Zbigniew a Lomová, Olga. 2006. *Úvod do dějin čínského písemnictví a krásné literatury*. 1. Praha: Nakladatelství Karolinum.

Stuart R. Schram. In: Wikipedia. [online]. [Citace: 24. 6. 2020.] Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Stuart_R._Schram

Štefka, Michal. 2020. *Frekvence čínských idiomů v sitcomu „Jia you ernü“*. Olomouc. Bakalářská práce.

Theobald, Ulrich. 2010. Chunqiu and Zuozhuan. In: *ChinaKnowledge.de*. [Online] 24. 7 2010. [Citace: 14. 5 2020.] <http://www.chinaknowledge.de/Literature/Classics/chunqiuzuozhuan.html>.

—. 2011. Yuan Shao, Yuan Tan, Yuan Shang. In: *ChinaKnowledge.de - An Encyclopaedia on Chinese History, Literature and Art*. [Online] 2011. [Citace: 19. 11 2019.] <http://www.chinaknowledge.de/History/Han/personsyuanshao.html>.

Unger, Jonathan. 2015. *Using the Past to Serve the Present: Historiography and Politics in Contemporary China: Historiography and Politics in Contemporary China*. New York: Routledge, 2015. 978-1-317-45272-0.

Wang, Dechun. 2003. *Hanying Yanyu yu Wenhua: Chinese-English Proverbs and Culture*. Shanghai: Shanghai waiyu jiaoyu chubanshe.

Wang, Kaili 王凯莉. 2018. *Mao zhuxi: Xiang yao zhidao lizi de ziwei* 毛主席：想要知道梨子的味道 [Předseda Mao: Pokud chcete vědět, jak chutnají hrušky]. *Sohu*. [Online] 28. 5. 2018. [Citace: 27. 4 2020.] https://www.sohu.com/a/233108122_100151281.

Wang, Li. 2006. *Selected Poems and Pictures of the Song Dynasty - Chinese Traditional Culture Series*. Beijing: China Intercontinental Press.

Wang, Yong Bo 王永波. 2016. *Lao xue an biji banben xiao kao* 老学庵笔记版本小考 [rozbor Poznámek o starém učení]. *Gudian wenxue zhishi*. 2016, 3, stránky 63-69. [Citace: 17. 11. 2019.] Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,url,uid&db=edscqv&AN=edscqv.669063652&lang=cs&site=eds-live>

Xiandai hanyu cidian 现代汉语词典 [Slovník moderní čínštiny]. Beijing : Sinolingua, 2017. ISBN 978-7513812245

Xu, Yuanxiang a Li, Jing. 2007. *Sun Tzu The Ultimate Master of War. Ancient Sages of CHina*. Beijing : China Intercontinental Press.

Yi xiao ren zhi xin, du junzi zhi fu 以小人之心，度君子之腹 [Použit srdce darebáka k hodnocení gentlemanova srdce]. In: *Baidu baike*. [Online] 2020. [Citace: 14. 5 2020.] <https://baike.baidu.com/item/%E4%BB%A5%E5%B0%8F%E4%BA%BA%E4%B9%8B%E5%BF%83%E5%BC%8C%E5%BA%A6%E5%90%9B%E5%AD%90%E4%B9%8B%E8%85%B9/1274336?fr=aladdin>.

Zhang, Mei Jing. 2008. *Selected Poems and Pictures of the Tang Dynasty - Chinese Traditional Culture Series*. Beijing : China Intercontinental Press.

Zhuge Liang. In: *Encyclopædia Britannica*. [Online] Encyclopædia Britannica, inc., 28. 7 2019. [Citace: 14. 11 2019.] <https://www.britannica.com/biography/Zhuge-Liang>.

Zhou guan fanghuo 州官放火 [Úředníci můžou vznítit kdejakou neplechu]. In: *Baidu baike*. [Online] 2020. [Citace: 14. 4 2020.] <https://baike.baidu.com/item/%E5%B7%9E%E5%AE%98%E6%94%BE%E7%81%AB/6870197?fr=aladdin>.

Zhou Nan Guan Ju 周南·关雎 [Jižní zhouské písně, Mořský orel]. In: *Baidu baike*. [Online] 13. 5 2014. [Citace: 14. 04 2020.] <https://baike.baidu.com/item/%E5%9B%BD%E9%A3%8E%C2%B7%E5%91%A8%E5%8D%97%C2%B7%E5%85%B3%E9%9B%8E/1798456?fr=aladdin>.